

ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ—೨.

ಯುಗವಾಣಿ

(ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ದೇಶನ, ಪಂಡಿತರನ್ನೆ, ಕೀರ್ತನಾಚಾರ್ಯರು

ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿ

೧೯೫೦

ಬೆಲೆ: ೧-೦-೦

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202333

UNIVERSAL
LIBRARY

ಯುಗವಾಣಿ

(ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)

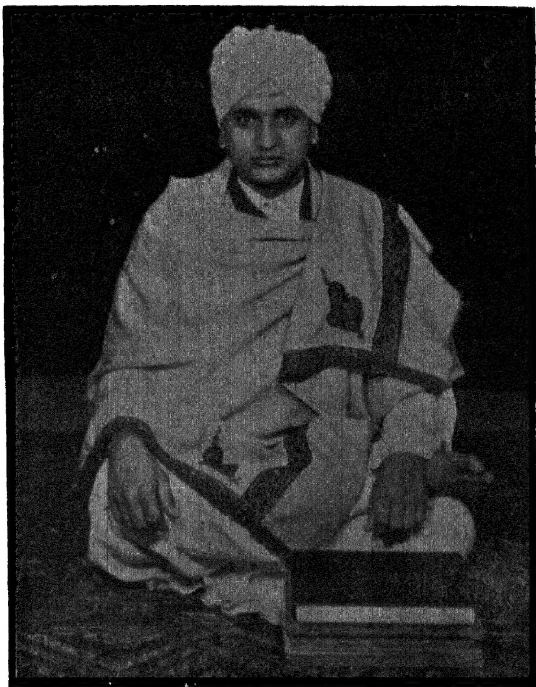
ಪ್ರಕಾಶಕರು.

ಅಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್, ಪಂಡಿತರನ್ನಂ, ಕೀರ್ತನಾಚಾರ್ಯ

ಬ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಯು ಗ ವಾ ಣಿ (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜ ಸರಾಜನ ಜಗದ್ಗುರು
ಶ್ರೀ ಜಯವಿಭವ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು
ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಸಮರ್ಪಣ

ಶ್ರೀ ಮಚ್ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬೃಹನ್ನಠ ಸಂಸ್ಥಾನ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ, ವಿದ್ಯಾವಿನಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಗಲಿರುಳು ಚಿಂತಿಸತಕ್ಕವರೂ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ತಪೋಧನರೂ, ಉದಾರಚಿತ್ತರೂ, ಬಹುಭಾಷಾವಿಶಾರದರೂ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪನ್ನರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜ ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಜಯವಿಭವ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಯುಗವಾಣಿಯು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

—ಸಂಪಾದಕ

ಬಿನ್ನಹ

ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ತರುಣರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಬಳೆದಂತೆ ಕೆಲವು ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾದ ತರುಣರು ತಾವು ಬರೆದ ಸುಂದರವಾದ ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಅಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದ್ದು ವಾಚನಾರ್ಹವಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಾಭವುಂಟೆಂದು ನನಗೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಈ ನನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದು ಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ, ತರುಣರ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರುದ್ರಶೆಟ್ಟಿರು ತಿಳಿದು ಈ ಗ್ರಂಥಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ನೆರವಾದರು. ಅವರ ಸಹಾಯದ ಫಲವಾಗಿ ಈಗ ಈ ಗ್ರಂಥ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದು ವಾಚಕರ ಕೈ ಸೇರಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕ ಅಚ್ಚಾದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಬಂತು. ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯವರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಕನ್ಯಾ ಪಿತೃವಿಗೂ, ಕಾವ್ಯವಧುವನ್ನು ತಕ್ಕವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೃತಿಕರ್ತೃವಿಗೂ ಇರುವ ಆಶೆ ಸಜಾತೀಯವೇತಾನೆ? ಆಲೋಚನೆಗೆ ತಕ್ಕ ನಿರ್ಧರವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿತು. ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬೃಹನ್ನರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಜಯವಿಭವ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದಿವ್ಯಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು **ಯುಗವಾಣಿ** ಎಂದು. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಕನ್ನಡ ತರುಣರು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾಚೀನಪೀಠದ ಮೇಲೆ ನೂತನ ತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಈ ನೂತನಯುಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ **ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಜಯವಿಭವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು** ಯೋಗ್ಯ ಪಾತ್ರರೆಂಬುದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನೂತನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಅವಾಚೀನಗಳ ಸಮನ್ವಯದ ಗುಟ್ಟುಗುರಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಿಸಿದವರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿ ಕೊಂದಿರತಕ್ಕವರು. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದಾರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನವರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ, ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತೋನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರತಕ್ಕವರು. ನೂತನ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಚಿರನೂತನಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾರಲು ಅನುವಾಗಿರತಕ್ಕವರು. ಆದುದರಿಂದ 'ಯುಗವಾಣಿ'ಯು ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ತರುಣ ಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.

ಅಷ್ಟಾದ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಡವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ತಡವಾದುದೇ ಪುಸ್ತಕದ ಸಾರ್ಥಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಈಗ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. 'ಆದದ್ದೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆದಾಯಿತು' ಎಂಬ ದಾಸರ ಮಾತು ಉಂಟಷ್ಟೆ. ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಜಯವಿಭವ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶೂನ್ಯಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದುದರ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಾರಕವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಗಳೆನಿಸಿರುವ ಆ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ—

೧. ರಾಘವಾಂಕನ ವೀರೇಶಚರಿತೆ
೨. ನಿಜಗುಣರ ಪುರಾತರ ತ್ರಿವಿಧಿ
೩. ಸೋಮನಾಥನ ಬಸವೋದಾಹರಣಮ್
೪. ಗುರುಬಸವನ ಮನೋವಿಜಯಮ್
೫. ಬಿಲ್ವಾಷ್ವೋತ್ತರಮ್

ಎಂಬ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ವಾಚಕರ ಕೈಸೇರಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಮುಗಿದು ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ೬ನೇ

ಗ್ರಂಥವಾದ ಘನಲಿಂಗಿಯ ವಚನಗಳು ಶ್ರೀ ಸುತ್ತೂರು ವೀರಸಿಂಹಾಸನ
ಮಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಪಟ್ಟಿದ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಉದಾರ
ಸಹಾಯದಿಂದ ಈಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ೭ನೇ ಗ್ರಂಥವಾದ ಯುಗವಾಣಿಯು
ಈಗ ವಾಚಕರ ಕೈಸೇರಿದೆ. ೮ನೇ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶಿವಪೂಜಾ
ವಿಧಿಯು' ಮೈಸೂರಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ಧರ್ಮಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆದ
ಮ|| ರಾ|| ಪಿ. ಎ. ಸಂಗಪ್ಪನವರ ಉದಾರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.
೯ನೇ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳು' ಡಾ|| ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ
ನವರ ಸಹಾಯದೊಡನೆ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗನೆ ವಾಚಕರ ಕೈ ಸೇರು
ತ್ತದೆ. ೧೦ನೇ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ' ಅಚ್ಚಿ
ನಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಇನ್ನು
ಮುಂದೆ ವಾಚಕರ ಕೈಸೇರುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಎಂದಿ
ನಂತೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೀಯುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ: ೨-೩-೧೯೫೦
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
ಪ್ರಕಾಶಕ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಸಮಾಜದ ಕಂದಾಚಾರಗಳಿಗೂ, ಜನತೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳಿಗೂ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೆಲವು ತರುಣರು ಹೊಸಯುಗವನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸಿ ಬರೆದ ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ 'ಯುಗವಾಣಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಮನವಿಟ್ಟು ಓದಿದವರಿಗೆ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರಿಗೂ ಇರುವ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಯುಗವಾಣಿ, ದೇವನಿರುವಾಗ, ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿ, ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗ, ಕೋಗಿಲೆಗಳು, ರಣಕಾಳಿ, ಬಾರೆಲವೊ, ಯಾಚನೆ, ಬೇಡಿಕೆ, ಸುಜ್ಞಾನ, ನಂಬಲೇತಕೆ, ಕಲ್ಯಾಣವಾಣಿ, ವಚನಗೀತೆಗಳು, ಹರಳಯ್ಯ ಎಂಬ ೧೪ ಕವನಗಳೂ, ವಚನಗಳು, ಬಸವನ ಆದರ್ಶ, ನವರಾತ್ರಿ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪ, ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕಾಯಕ, ನನ್ನದಾವ ಧರ್ಮ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿ, ಪೂಜೆ, ನೀನೇಕೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟೆ, ಮರಳಿ ಬಂದಾವೆ, ನಾ ಕಂಡ ಕನಸು ಎಂಬ ೧೧ ಗದ್ಯಗಳೂ ಸಂಗ್ರಹಿಲ್ಪಸಿಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿ, ಸುಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಬರೆದವರ ರಸಜ್ಞತೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನೂ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೇಸರವಾದಾಗ, ಕಾವ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ವಾಚನಚಾಪಲ್ಯವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಾಗ, ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಲಾಭವುಂಟು. 'ರಸಿಕರಾಡಿದ ಮಾತು ಶಶಿಯುದಿಸಿ ಬಂದಂತೆ' ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಜಾಣ ಸರ್ವಜ್ಞನು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅನಂದಿಸಲು ಅವಕಾಶವೂ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ, ಇಂತಹ ಖಂಡ ಕಾವ್ಯಗಳೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳೂ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂತಹ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದೂ ಅದಕ್ಕೆ ರಸಿಕರ ಬೆಂಬಲ ಸಿಗುತ್ತಿರುವುದೂ ಈ ಜಾತಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು, ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಜನಜೀವನದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ಉನ್ನತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು, ಜನರಿಗೆ ಇದು ಪಾಪ ಇದು ಪುಣ್ಯ, ಇದು ಸಾಧು ಇದು ಅಸಾಧು, ಎಂಬುದನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು, ಜನರ ರಸಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇದುವೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಅಥವಾ ಜನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನವೆಂದು ಅಭಿಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಕಾಲೀನ ಜನರ ರನ್ನ ಗನ್ನಡಿ (Literature is the golden mirror of the Contemporary society) ಎಂದು ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರ್ವಾಂಗೀನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಸರ್ಜೀವ ಜನಾಂಗದ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕವನ ಮತ್ತು ಗದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆಬಿದ್ದಿರುವ ಹೈದರಾಬಾದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ತರುಣರು ಹೀಗೆ ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿಯಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ಮುಂದುವರಿಯಲಿ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ಕಾಕತೀಯ, ಯಾದವ ರಾಜ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಆಗಿ ಹೋದ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ನೃಪತುಂಗ, ಬಸವೇಶ್ವರ, ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ, ಬಿಲ್ಲಣ, ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಾದಿ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ತರುಣರು ಸರಸ್ವತಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲಿ. ಯುಗವಾಣಿ ಯಂತಹ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳೂ, ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಅಲ್ಲಿನವರಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿ.

ದಿನಾಂಕ ೨-೨-೧೯೫೦.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿ,
'ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ'

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ

ಕವಿತೆಗಳು

೧. ಯುಗವಾಣಿ
೨. ನಿಮ್ಮಿದುರೆ ದೇವನಿರುವಾಗ
೩. ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿ
೪. ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ
೫. ಕೋಗಿಲೆಗಳು
೬. ರಣಕಾಳಿ
೭. ಬಾರೆಲವೊ ಚಿತ್ರಕನೆ
೮. ಯಾಚನೆ
೯. ಬೇಡಿಕೆ
೧೦. ಸುಜ್ಞಾನ
೧೦. ನಂಬಲೇತಕೆ
೧೨. ಕಲ್ಯಾಣ ವಾಣಿ
೧೩. ವಚನ ಗೀತೆಗಳು

ಗದ್ಯಗಳು

೧೪. ಹರಳಯ್ಯ
೧೫. ವಚನಗಳು
೧೬. ಬಸವನ ಆದರ್ಶಮಾರ್ಗ
೧೭. ನವರಾತ್ರಿ
೧೮. ಅನುಭವ ಮಂಟಪ
೧೯. ಬಸವಣ್ಣನವರ
ಕ್ರಾಂತಿಮತ್ತು ಕಾಯಕ
೨೦. ನನ್ನದಾವ ಧರ್ಮ ?
೨೧. ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿ
೨೨. ಪೂಜೆ
೨೩. ದೇವ ನೀನೇಕೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟಿ ?
೨೪. ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಬಂದಾವೆ ?
೨೫. ನಾಕಂಡ ಕನಸು

ಯುಗ ವಾಣಿ

ಸಾರಿನ್ನು ಕುಲ ಜಾತಿಗಳ ಪೀಡೆ ನಮಗೆ
ಸಾರಿನ್ನು ಮತ ಪಂಥಗಳ ಕಾಟ ನಮಗೆ
ಕಲೆಯೋಣ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರೊಂದಾಗಿ
ಭೇದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಹೊರದೂಡಿ

ನಮ್ಮದೊಂದೇ ಜಾತಿ, ನಾವು ಮಾನವರು
ನಮ್ಮದೊಂದೇ ಧರ್ಮ, ಆಮನೆ ನರಧರ್ಮ
ಮನುಷ್ಯರೇ ಮನುಷ್ಯರಲಿ ಕುಲವೇಣಿಸಬೇಕೆ ?
ನಾವೆ ನಮ್ಮವರನ್ನು ಕಡಿಗಣಿಸಬೇಕೆ ?

ಜೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಕು
ಆದಿಬಂಧುಗಳನ್ನು ಹಳಿಯುವದು ಸಾಕು :
ಇವ ವೈಶ್ಯ, ಅವ ಕೂದ್ರ, ಅವನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯದು ಸಾಕು.

ಕ್ರಿಶ್ಚನರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಬೇರಲ್ಲ ಒಂದೆ
ಲಿಂಗವಂತರು, ಜೈನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಒಂದೆ
ಅವರೇನು ? ಇವರೇನು ? ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆ
ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಕುಲವೆಲ್ಲಿ ? ನಾವೆಲ್ಲರೊಂದೆ.

ಹುರುಳಿಲ್ಲದಿಹ ಧರ್ಮವನ್ನುಳಿಸ ಬೇಕೆ ?
ತಿರುಳಿಲ್ಲದಿಹ ಪಂಥಗಳ ಬಳಸಬೇಕೆ ?
ಎಲ್ಲ ಕುಲಗಳ ಕತ್ತು ಒತ್ತೋಣ ಇಂದು ;
ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹುಗಿಯೋಣ ಇಂದು !

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಡಳಿತ ಬೇರಿಲ್ಲ ನಮಗೆ,
 ಧರ್ಮದ ಅಧಿಕಾರ ಮೊದಲೆ ಬೇಡೆಮಗೆ,
 ಪಂಡಿತರ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪುವದು ಬೇಡ
 ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮಾತುಗಳ ನಂಬುವದು ಬೇಡ !

ಜಗವೆಲ್ಲ ಒಂದು ; ಜಗ ಜೀವಿಗಳು ಒಂದು,
 ಜಗದ ಮಾನವಕುಲದ ಬೇರುತಾ ಒಂದು !
 ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೇಕೆ ಒಡಕು ದ್ವೇಷಗಳು,
 ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೇಕೆ ಕುನಸು ಕಲಹಗಳು.

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವು ' ಸತ್ಯ '
 ನಮ್ಮ ತತ್ವವು ' ಶಾಂತಿ '
 ಸಮತೆಯೇ ನಿಜವಾದ ಜಗದ ನೀತಿ.

ಇದುವೆ ಮಾನವ ಕುಲದ
 ನಿಜ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆ ?
 ಇದನು ಪಡೆಯಲು ನಾವು
 ಹೆಣಗ ಬೇಕಲ್ಲವೆ ?

ಕಲಾನಂದ.

ನಿಮ್ಮೆದುರೆ ದೇವನಿರುವಾಗ....!

ಕಲ್ಲು ಗುಡಿಗಳು ಏಕೆ, ಕಟಿದ ಲಿಂಗವು ಏಕೆ
ಧೂಪ ದೀಪಗಳೇಕೆ, ಪತ್ರಿ ಪುಷ್ಪಗಳೇಕೆ
ಜಲವೇಕೆ, ಘಂಟೆ ಜಾಗಟಿಗಳೇಕೆ ?

ಮಂತ್ರ ಘೋಷಗಳೇಕೆ, ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಹಾಡೇಕೆ,
ಕತ್ತಲೆಯ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜೀವ ಶಿಲೆಯೆದುರು
ಬಕಧ್ಯಾನಗೈವಂತೆ ತಪಗೈವುದೇಕೆ ?

ಕೋಟಿ ರೂಪವ ಧರಿಸಿ ಶಿವ ತಾನು ಮೆರೆವಾಗ
ನಿಮ್ಮ ಬದಿ ಇರುವಾಗ, ನಿಮ್ಮೆದುರೆ ಇರುವಾಗ
ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಜ್ಯೋತಿ ನಂದಿ ಹೋಯ್ತೆ ?
ನಿಮ್ಮ ಅರುವಿನ ಬೆಳಕು ಮಾಯವಾಯ್ತೆ ??
ಹರಕು ಚಿಂದಿಯ ಧರಿಸಿ, ಒಡಲ ಕೆಚ್ಚನು ಸಹಿಸಿ
ಎಲುವಿನ್ದಂದರದಂತೆ, ಪ್ರಳಯ ಮೂರ್ತಿಯ ತೆರದಿ
ನಿಮ್ಮೆದುರೆ ಇರುವಾಗ, ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಂತಾಗ
ಅವನ ಅರಸುವದೇಕೆ ? ಅವನ ಸ್ತೋತ್ರವದೇಕೆ ??

ಕಾಶಿ ಪ್ರೇತ್ರಕೆ ಹೋಗಿ
ಪುಣ್ಯ ಗಂಗೆಯ ಮಿಂದು
ವಿಶ್ವನಾಥಗೆ ಬಾಗೆ

ನಿಮ್ಮ ಪಾಪದ ಕೊಳೆಯು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಯ್ತೆ ?
ನಿಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿಯ ದಾಹ ಅರಿ ಹೋಯ್ತೆ ??
ಎಲ್ಲವೂ ಬರಿ ಭ್ರಮೆಯು
ಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮದ ಕೊಲೆಯು !

ವಿಶ್ವವೇ ದೇಗುಲವು
 ಬಡವನೇ ದೈವತವು
 ಜ್ಞಾನವೇ ದೀಪಕವು
 ಕರ್ಮವಾರಾಧನೆಯು
 ಸೇವೆಯೇ ಪೂಜೆಯು
 ದೇವನಿಂಗಿತವರಿತು
 ಅವನ ಕಷ್ಟದಿ ಬೆರೆತು

ಅವನ ಚಿತ್ರವನಿಂದು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಬನ್ನಿ
 ಅವನ ಮಹಿಮೆಯ ಜಗಕೆ ತೋರಿಸುವ ಬನ್ನಿ.

ಗೀತಾನಂದ

ಆತ್ಮವಕ್ಷಿ

ಯಾರದಾರಿ ಕಾಯುತಿರುವೆ
ಯಾರನೆನೆದು ನೋಯುತಿರುವೆ
ಯಾಕೆ ಬಳಲಿ ಬೇಯುತಿರುವೆ
ಆತ್ಮವಕ್ಷಿಯೆ ?

ದಿಸೆ ದಿಸೆಗಳ ನಿಟ್ಟಿಸುವೆ
ಭೂ ಗಗನವ ದಿಟ್ಟಿಸುವೆ
ಅನುಕಂಪವ ಹುಟ್ಟಿಸುವೆ
ಯಾಕೆ ಹರೈಯೆ ?

ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಯಾವ ವ್ಯಸನ
ಉತ್ತರವೇ ಇರದಬಿಸನ
ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದತುಲತೃಷಣ
ನಿನ್ನ ಕಾಡಿದೆ ?

ಹಗಲು ಇರಳು ಬೈಗು ಬೆಳಗು
ಜಾಗ್ರತ ಸುಷುಪ್ತಿ ಯೊಳಗು
ಯಾವ ದಿವ್ಯ ಧ್ವನಿಯ ಮೊಳಗು
ಎನಬೇಡಿದೆ ?

ಮುಗಿಲನಂತದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ
ಹಗಲತಾರೆಯನ್ನು ಹೋಲಿ
ವಿರಾಟ ವಿಶ್ವರೂಪಲೀಲೆ
ನೋಡಲಾಸೆಯೆ ?

ಬೃಹತ್ ಜಲಧಿಯನ್ನು ಈಸಿ
ಮುಗಿಲಗಾಳಿಗಳನುಜೈಸಿ
ಅನಂತದಾಚೆ ರೆಕ್ಕೆಬೀಸಿ
ಹಾರಲಾಸೆಯೆ ?

ಯಾರುನಿನ್ನ ಕರೆಯುತಿಹರು ?
ಯಾಕೆ ನಿನ್ನ ಕರೆಯುತಿಹರು ?
ಯಾವ ಅಶಿ ತೋರುತಿಹರು ?
ಹೇಳುಹಕ್ಕಿಯೆ !

ಇಲ್ಲ— ಸ್ವಯಂವ್ರೇರಣೆ
ಜೀವನ ಸಂವೇದನೆ
ಪೂರ್ಣತೆಯಾರಾಧನೆ
ತಾನೆ ಉಕ್ಕಿದೆ !

ಅನಂತ ಕಾಲಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ
ಅದೃಷ್ಟ ಪ್ರಪಂಚಿನಲ್ಲಿ
ಶಕ್ಯಾಶಕ್ಯದಾಚೆಯಲ್ಲಿ
ಹಾರು ಹಾರು ಹಕ್ಕಿ ;

ಆಗುಹೋಗುಗಳನುವಿಾರಿ
ಮೇಗುಕೆಳಗುಗಳನು ಸಾರಿ
ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ನೆತ್ತಿಗೇರಿ
ಹಾರು ಆತ್ಮ ಪಕ್ಷಿ !

ಮೇರೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗುರಿಗೆ ?
ದಣಿವದೆಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗುರಿಗೆ ?
ಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಗೆಗೆ ?
ಹಾರು ಹಾರು ಹಕ್ಕಿ !

ದಿಗ್ ದಿಗಂತಗಳನು ಸುತ್ತಿ
ಭೂ-ವೈಮಗಲಾಚೆ ಹತ್ತಿ
ಅನಂತದೊಡನೆ ಜೂಜುಕಟ್ಟಿ
ಹಾರು ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿಯೆ

ಕಾವ್ಯಾನಂದ

ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗ

ಆಣುರೇಣುತ್ಯಣಕಾಷ್ಟದೊಳು ನಿನ್ನ ಕಳೆಯಿರಲು
ಬನಗಳನು ಬಹುನೆಚ್ಚಿ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟರಲ್ಲ,
ತನುವದಂಡಿಸಿ ಮನವತ್ಯಪ್ಪಿ ಬಡಿಸದೆ ನಿನ್ನ
ಅಶೆವೊಂದನೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಭವಗೆಟ್ಟರಲ್ಲ !

ಮರನ ಕಂಡರೆ ಸುತ್ತಿ ನೀರಕಂಡರೆ ಮುಳುಗಿ
ಪಶುವ ಯಾಗದಿ ಕೊಂದು ಜಗದಿ ಬಾಳಿದರಲ್ಲ,
ಹಾಳುಮೊರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಉರದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ಪೂಜಿಸಿ ಹಾಸ್ಯ ಕೇಡಾದರಲ್ಲ !

ಉದರದಾಶೆಗೆ ಕಾಶಿ ಕೇದಾರಗಳ ತಿರುಗಿ
ನಿನ್ನ ನರಸುವೆನೆಂದು ಹುಸಿನುಡಿದರಲ್ಲ,
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ದೇವ ! ನಿನ್ನ ಕಾಣದೆ ಅವರು
ಹಾಳು ಶಿಲೆಗಳ ನೆಮ್ಮಿ ಮಡಿದರಲ್ಲ !

ಅವರಂತೆ ತರದೊಳಗೆ ಮಣಿಗಳನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತ
ಮುಚ್ಚಿಮೂಗನು ನಿನ್ನ ನೆನೆಯಲೊಲ್ಲೆ
ಅವರ ಬಟ್ಟೆಯಲಾನು ನಡೆದರೆನ್ನಯಬಾಳು
ಪಾಳವು ದೀಜಗದಿ ಎಂಬುದನು ಬಲ್ಲೆ.

ಶಿವಲಿಂಕ

ಕೋಗಿಲೆಗಳು *

ನೀನಿರುತಿರುವ ಪರ್ವತವು ಸೌಂದರ್ಯ ಬೀಡು
ನೀ ಕಲಿತ ಗೀತೆಯಾ ತಾಣವದು ನೋಡು
ಫಲಭರಿತ ಕುಜಗಳಿಂದಂದವಾಗಿಹ ಕೊಳನ
ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮಿರಿ ಮಿರಿದು ಸೂಸುತಿಹ ಹೊನಲು
ಅದುನೆ ನಿನ್ನಯ ತಾಣವು.

ನಕ್ಷತ್ರಮಯವಾದ ಕುಜಾಕಾಶನೆಲ್ಲಿ ?
ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಪವನದೊಳಲಿ ಮಲೆವ ಕುಸುಮಗಳ
ಬರಿಸದುದ್ದೆ ಕೆ ಬಾಡಿ ಕುಂದದಿಹ ಪರಿಮಳದ
ಸೊಬಗ ನೀಂಟಲು ನಾನಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯ ಬಹುದೇ ಹೇಳು.
ಇದುನೆ ನನ್ನಯ ಬಯಕೆಯು.

ನಗ್ನ ಶಿಖರವದಾಯ್ತು, ಬತ್ತಿದುದು ಆ ಹೊನಲು
ನಮ್ಮ ಗೀತೆಯದಿಂದು ಕಾಮ ಕಾಮನೆಯೊಳಗು
ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲಂದು ಮೈಯಾಂತ ಸುಖತಾನು
ಕನಸಿನಾಕನಸಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸು ತಿರುವದರ
ನನಸ ಬಯಕೆಯ ಕೊರಗಣಾಂತ ಹೃದಯದ ಮೊಳಗು
ಮರೆಯಲಾಗದೀ ಕೊರಗು.

ಆದಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸಿ ಆಶೆಭಂಗವದಾಯ್ತು
ಮುರಿದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಕೊನೆಯ ಮಾರಿದುದಾಯ್ತು
ಆದೊಡಂ ತದ್ಭಾವ ಸೊಬಗ ಪ್ರಕಟಿಸಲೀಗ

ಕುಶಲವಹ ಇನಿಸರವು ಅಸಮರ್ಥವಹುದಹುದು.

ಇದುವೆ ಬಿಸಿಯುಸಿರ ಭಾವವು.

ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ನಾವಿರುಳೆಲ್ಲ ಜಗಜನದ

ಶ್ರೋತ್ರ ವೃಂದಕೆ ನಮ್ಮ ಮನದ ಕೊರಗನು ಬೀರಿ

ಸೂರ್ಯನುದಯಿಸಲಾಗ ಪಕ್ಕಿನಿಕರವು ಮಧುರ

ವಸಂತರಾಗ ದೊಲವನ ಸ್ವಾಗತಿಸುತಿರಲು

ಸ್ತಬ್ಧ ಶರಧಿಯ ನಾನುವೆವು.

ಗುರುತನಯ

ರಣಕಾಳಿ

ಕೆರಳಿ ಕಿಡಿಹಿಡಿಯಾಗಿ
ಕರೆವಳಿದೊ ರಣಕಾಳಿ |

‘ ಏಳಿ ವೀರರೆ ಏಳಿ
ವಿಶ್ವಚಾಲಕರೇಳಿ ’ !

ರಣವೆ ವೀರನ ಮಂತ್ರ
ರಣವೆ ಜಾಣನ ತಂತ್ರ !

ರಣವೆ ವಿಶ್ವದ ಮಂತ್ರ
ಉಳಿದದ್ದು ಪರತಂತ್ರ !

ಗೆಲವೆ ಬಾಳಿನ ಸುಗ್ಗಿ
ಸೋಲು ಮರಣದ ಕುರುಹು !

ಬಲವೆ ಪರಮಾನಂದ
ನಿರ್ವೀರ್ಯವದು ಶಾಂತಿ !

ಮೋಸ ಹೋಗಿಹರೆಲ್ಲ
ಬರಿ ಭ್ರಮೆಯ ಮಬ್ಬಿನಲಿ !

ಆತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯು ಕನಸು
ಮೋಕ್ಷವೆಂಬುದು ಶೂನ್ಯ !

ಪ್ರೇಮ ನಾಯೆಯ ಮುಸುಕು ;
ತಪವು ತಿಳಿಗೇಡಿತನ !

ಸೌಂದರ್ಯ ಬರಿಹೊಳವು
ಕಲೆ ಹೇಡಿತನವಿಹುದು !

ಕಾವ್ಯ ಕಲೆ ಸಂಗೀತ
ವರ್ಣಕಲೆ ನೃತ್ಯವೂ,

ಬಾಳ ಹಾವಾಡಿಗನ
ಬಿಕ್ಕೆಯ ಮಂತ್ರಗಳು !

ದಯವು ದುರ್ಬಲತನವು
' ಧರ್ಮ ' ಹಂದೆಯ ಹುಚ್ಚು !

ಶಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯೆ ಜ್ಞಾನ
ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲವಪನಾನ !

' ಏಳಿ ನೀರರೆ ಏಳಿ
ವಿಶ್ವ ಚಾಲಕರೇಳಿ ' !

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಸ್ವರ್ಗ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಮೋಕ್ಷ

ಸತ್ಯಾನಂದ.

ಬಾರಲವೂ ಚಿತ್ರಕನ—

ಲೆಕ್ಕಿಣಿಯ ಮಿಕ್ಕಿಸಲು
ಹೃದಯವನು ಉಕ್ಕಿಸಲು
ಜಾಣ್ಮೆಯನು ತೋರಿಸಲು
ಬಾರೆಲವೋ ಚಿತ್ರಕನೆ

ಚಿತ್ರವಿದೆ * ನಿನಗಾಗಿ
ಚಿತ್ರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ
ಎನ್ನೆ ದುರಿನಲ್ಲಿ.

ಮನದಣಿಯೆ, ಕಣ್ಣಣಿಯೆ
ಚಿತ್ರವನು ಚಿತ್ರಿಸಲು
ಯುಕ್ತ ನಾಗುವೆ ನೀನು
ಮುಕ್ತ ನಾಗುವೆ ನೀನು

ಬಾರೆಲವೋ ಚತುರವನು
ತೋರಲಿಲ್ಲಿ
ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ.

ನಿರ್ಮಲದ ಚರ್ಮವನು
ಸುಜ್ಞಾನ ಶಿರವನ್ನು
ಭಕ್ತಿರಸ ರಕ್ತವನು
ದಿಟ ಉಳುವ ತೋಳಿಗಳನು
ಸಟಿ ತುಳುವ ಕಾಲ್ಗಳನು

[* ಭಾವಿಸಿದ ಚಿತ್ರ : ಬಸವಣ್ಣನವತಮು]

ಅರಳಿದಾ ಹೃದಯವನು
 ಧೈರ್ಯದಾ ಎದೆಯನ್ನು
 ಸ್ಥೈರ್ಯದಾ ಮನವನ್ನು
 ಉಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠದ ಭಾವವನು
 ಲಿಂಗಮಯ ದೃಷ್ಟಿಯನು
 ಲಿಂಗದಾ ಆತ್ಮವನು
 ಬೆಳಗಿಸಲು ಚಿತ್ರವನು

ಬಾರೆಲವೊ ಚಿತ್ರಕನೆ
 ಚಿತ್ರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ
 ಎನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ.

ಬಳಲಿಸಿದ ಒಡಲನ್ನು
 ಕರಗಿಸಿದ ಕರುಣವನು
 ಕೊರಗಿಸಿದ ಕರುಳನ್ನು
 ಮರುಗಿಸಿದ ಹೃದಯವನು
 ಮರುಳಿಸುವ ಜಿಹ್ವೆಯನು
 ಮಿಡಿಯಿಸಿದ ನರಗಳನು
 ಮಿಡುಕಿದಾ ಮನವನ್ನು
 ಮಮತೆಯಾ ಮೋಗವನ್ನು
 ಮರೆವೆಯಾ ಮೋಹವನು
 ಹನಿಗರೆವ ಕಣ್ಣಿನು
 ಒರಲಿಸಿದ ಬಾಯನ್ನು
 ಕೊರಲಿಸಿದ ತನುವನ್ನು

ಚಿತ್ರಿಸಲು ಬಾರೆಲವೊ
 ಚಿತ್ರಕನೆ ಇಲ್ಲಿ
 ಎನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ.

ಈಶನಾ ಶೀಲಗಳು
ವಿಾಸಲಾಗಿಯೆ ಬಂದು
ರೋಮ ರೋಮದೊಳಿಳಿದು
ತನುವ ತುಂಬಿಸುವಂತೆ
ಸತ್ಯ ತುಳ್ಳಿಸುವಂತೆ
ಆತ್ಮ ಉಕ್ಕಿಸುವಂತೆ
ಉಕ್ಕಿ ಸೂಳ್ನುಡುವಂತೆ
ಧರ್ಮವನು ಎಸೆವಂತೆ
ಕರ್ಮವನು ಸುಡುವಂತೆ
ಶರಣರನು ಕರೆವಂತೆ
ನರ ಹರನೆ ಆದಂತೆ
ಹರ ನೆಲಕೆ ಇಳಿದಂತೆ

ಬಾರೆಲೆವೊ ಚಿತ್ರಕನೆ
ಚಿತ್ರಿಸಲು ಇನ್ನು
ಎಮ್ಮಣ್ಣನನ್ನು

ಶ್ರೀಸಿದ್ಧ

ಯಾಚನೆ

ಕಾಳ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ಬಿರುಗಾಳಿ, ಸುರಿವ ಮಳೆ,
ಗುಡು ಗುಡಿಸಿ ಸಿಡಿಲುಗಳ
ಖಡಖಡಾಟಕೆ ಹೆದರಿ,
ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಹಾಯಾಗಿ
ಹಾದಿಗಾಣದೆ ಬಳಲಿ,
ಖತಿಗೊಂಡ ಹೋತನಿಗೆ
ಮಿಂಚೊಂದು ಸತಿ ಸುಳಿದು
ಹಾದಿದೋರುವ ತೆರದಿ—

ಬಾಳೆಲ್ಲ ಬರಿ ಭ್ರಮೆಯು,
ಹುರುಳಿಲ್ಲ, ಸಾರವದು
ಎನಿತೆಲ್ಲವೆಂದರಿದು,
ಬೇಸರಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ
ಬಾಳು ಬೇಸರವಾಗಿ
ಸಾವ ಬಯಸುತಲಿರಲು
ಎನ್ನ ಬಾಳಲಿ ಅಂದು
ಬೆಳಕು ನೀಡಿದ ನೀನು—

ಎನ್ನಿ ರವ ನೋಡಿಯೂ
ಖಿನ್ನಳಾಗದೆ ಮೇಣು
ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆಯೆ
ಬನ್ನದೊಳೆ ಬೇಯೆಂದು
ಮುನ್ನಡೆದು ಹೋಗುವದೆ ?

ನಿನಗಾಗಿ ಎನ್ನಿರವು
 ಇನಿದಾಗಿ, ನನೆದಾಗಿ
 ಕೊನರಿ ಕವಲೊಡೆದಿರಲು
 ಕೆನೆಕಿತ್ತು, ಗೊನೆಕಡಿದು,
 ವನಗಡಿಸಿ, ಎನ್ನೆದೆಯ
 ಸೌರಭವ ನಿಂಟೆದೆಯೆ
 ಸರಿ ಸರಿದು ಈ ಹೂವ
 ಹುಡಿಯಲೆಸೆಯುವದೆ ?

ಬೇಡ ಬೇಡಲೆ ಕೆಳದಿ
 ಕಾಡದಿರು, ಕೊಸರದಿರು,
 ನೀಡು ಕರುಣೆಯ ಬಿಕ್ಕೆ,
 ಬೇಡುವೆನು, ಬಳಸುವೆನು
 ಕೂಡಿ ಕಾಪಾಡು ಒಮ್ಮೆ.

ಗಗನ ವಿಹಾರಿ

ಬೇಡಿಕೆ

ಇಣಿರೆಕ್ಕೆ ನೋಡುತಿಹ ತಿಂಗಳನೆ ನೀ ಹೇಳು
ತಂಪನ್ನು ತರುತಿರುವ ಮಾರುತನೆ ನೀನುಸಿರು
ಕಂಡಿಹರೆ ನೀವೆನ್ನ ಮೋಹದಾ ಮಾರುತಿಯ
ಬಾಳಿನಾ ಬೆಳಕನ್ನು, ಜೀವದ ಉಸಿರನ್ನು
ತಿಳುಹಿರೈ ಆ ಎನ್ನ ಚೆಲುವಿಕೆಯ ಇರುವನು

ಮೋಡಗಳು ಮುತ್ತಿಹವು, ತಾರೆಗಳು ಬತ್ತಿಹವು
ಕಾಡು ಕತ್ತಲೆ ಇಂದು ತುಂಬಿಹುದು ಜೀವನದಿ
ಗುಡುಗುತಿಹ ಮೇಘಗಳ ಮಿಂಚು ಕಡಿಯುವ ತೆರೆದಿ
ಕಡಿದೊಗೆದು ಕತ್ತಲೆಯ, ಬೆಳಗಬಹುದೆಂಬಾಸೆ
ಮೂಡಿರಲು ಮನದೊಳಗೆ, ಬದುಕಿಹೆನು ಇದುವರೆಗೆ.

ತಿಳಿಸುವಿರಿ ನೀವಿಂದು ಎಂದು ನಾ ನಂಬಿರಲು
ಕುಲ ಕುಲನೆ ನಗುನಗುತ, ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನೀವದನು
ಮರೆಯಿಸಲು ಆ ಮಾತ ಯತ್ತಿ ಸುವದುಚಿತನೆ ?
ಅರುಹಿರೈ, ತಿಳುಹಿರೈ, ಹೇಳಲಾರಿರ ನೀವು ?
ಹರುಷವೇ ನಿಮಗಿಂದು ನನ್ನ ಬಗೆಯನು ನೋಡಿ ?
ಕರುಣೆ ಇನಿತಿಲ್ಲದಯೆ ಕಾಠಿಣ್ಯ ತುಂಬಿರಲು

ಸುರರೆಂಬ ವೆಸರೇಕೆ ನಿಮಗಿನ್ನು ಕಟುಕರೆ ?
ಹಾರುತಿಹ ಹಕ್ಕಿಯೇ ನೀನಾದರೂ ಹೋಗಿ
ತಾಣದೋರದೆ ಇರುವ ಒಲುಮೆಯ ಮೂರುತಿಯ
ಕಾಣುತ್ತೊಮ್ಮೆಯೆ ತಿಳಿಸು ನನ್ನ ಪರಿಯ.

ಪ್ರೀತಿಯ

ಸುಜ್ಞಾನ

೧

ಬಾ ಬೀರು ಕರ್ಮಾನು ಸಾರಿ ನೀ ಸುಜ್ಞಾನ
ನಾ ' ಬೀರು ' ಎಂಬುದರ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ ;
ಆ, ಭಾರಿ ಕರಿನೋಡ ಸುರಿವಾಗ ಹಿರಿಕಿರಿಯ
ಭೂ ಭಾರಗಳ ಗಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದೆ ?

೨

ಮರೆಯೋಳೋ, ತೆರೆಯೋಳೋ, ಗಿರಿಯೋಳೋ ಅಡಗಿದ
ಪರಿಯನಾ ರವಿಯರಿದು ಮೂಡುತ್ತಿಹನೆ ?
ಹರಿದೋಡು ತಿಹುದೆಂತು ? ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯು ಜವದಿ
ಅರಿದು ನೀನದನು ಸುರವ ರೊಳಗುದಿಸು.

೩

ನಿನ್ನ ರೂಪವ ಕಾಣಬಯಸಿಯು ಕಾಣದವ—
ರುನ್ನತೋನ್ನತನೆಂದು ಪೊಗಳಿರುವರೆ ?
ಸುಣ್ಣ ಮನೆಕೊಳೆಯ ಕಳೆವುದು ಕಳೆಯ ತರುವುದ
ಬಣ್ಣವಿದು ನಿನಗೆ ಸರಿ ಎಂದಿರುವದೆ ?

೪

ಮನವೆ ಮಂದಿರವಾಗಲೆನಿತು ನೀನದರೊಳಿಹೆ
ಘನ ದೋಷ ಭಿತ್ತಿಗಳು ಸುತ್ತಿರುವವು

ಅನುದಿನದಿ ತೊಳೆ ತೊಳೆದು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಬೇಸತ್ತೆ
ಮಿನ್ನುಗು ನೀನೊಮ್ಮೆ ಎಂತಹುದೋ ಕಾಂಬೆ.

೫

ಗಾಳಿಯನೆ ಕೂಳನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಿಸಿದರು
ಭಾಳಲೋಚನನ ಭಜಿಸಿದರು ಬಿಡದೆ
ಹೇಳಿದರು, ಕೇಳಿದರು ಶಾಸ್ತ್ರದೊಳಗಣ ರೀಲ
ಮೇಳಿಲ್ಲ ನೀನೋರ್ವ ನಿಲ್ಲದಿರಲು.

೬

ಇವರು ಸಂಸಾರಿಗಳು, ಇವು ಯೋಗಿಗಳೆಂಬ
ಕುವಿಚಾರ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಪರಿಭಾವಿಸಿ,
ಅವರವರ ಕರ್ಮಪಾಕವನರಿತು ನೀನುದಿಸು—
ವವಧಿಯನು ವಾಗೀಶಗಾಗಿ ಸವೆಸು.

ವರಕವಿ ಶ್ರೀವಾಗೀಶ.

ನಂಬಲೇತಕೆ ? ಹೇಗೆ ?

ನಂಬಲೇತಕೆ ? ಹೇಗೆ ? ಈ ಮರುಳು ಮಾನವರ

ನಂಬಿ ಏಕೆನ್ನು ನೀ ಮರುಳಾಗುವಿ—!!

ನಂಬಿದನರರು ನಿನ್ನನ್ನು ದಿನದಿ ಶಪಿಸುವರು
ನಂಬಲಾರದೆ ಇರಲು ನಿಂದಿಸುವರು.

ನಂಬಿದರೆ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಗರಗಸವ ತಂದೊಡ್ಡಿ
ಹರಣಕೊಂಡೊಯ್ಯ ಯಮದೂತರಾಗುವರು.

ನಂಬಿ ನೀನವರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತರಂಗವನು
ಬಿಚ್ಚಿನೀ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಡ.

ನಂಬು ! ನಂಬು ! ನಂಬು ! ನಂಬು ! ಎಂದೊರಲುವ
ಚಿತ್ತಶೂನ್ಯರ ಮಾತನಾಳಿಸಲು ಬೇಡ.

ಅಲಿಸಲು ನೀ ನಿನ್ನ ಮನಸೆಳದಿಯಾದರೆ
ಎಚ್ಚರಿಕೆ ! ಎಚ್ಚರಿಕೆ ! ಎಂದ್ದೇಳುವೆ.

ನಿನ್ನಂತರಂಗವದು ನಂಬಲನುವಾದರೆ
ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಸಾರಣೆಯ ಮೊದಲು ನೀನಾಡು.

ಅವರಂತರಂಗವನು ಮೊದಲು ನೀನರಿತರಲು
ಅವರ ನೀನಂಬಲು ಬೇಗಲನುವಾಗ.

ಪರರಂತರಂಗವನು ಅರಿಯದೇ ನೀನವರ
ಸ್ನೇಹವೆಳಸಿದಿಯಾದರನ್ನು ಮರಣ.

ನಂಬು ನೀನವರನ್ನು ನಿನ್ನ ನಂಬಿದರನ್ನು
ನಂಬಿನೀ ಬಾಳು ಆದರ್ಶನಾಗಿ.

ದಿನಮಣಿ

ಕಲ್ಯಾಣ ವಾಣಿ

ಹತ್ತು ಮೇಲೆರಡು ಶತಮಾನದಲಿ, ಕರುನಾಡು,
ಮುತ್ತಿತ್ತು ಅಜ್ಞಾನ ತಿಮಿರದಿ, ಕಾರ್ನೋಡದಿ,
ಎತ್ತನೋಡಿದಡತ್ತ, ಕುಹಕ, ಕುಟಿಲ, ಭೇದಭಾವ, ನಲಿನಲಿದಾಡುತಿರಲು,
“ ನತ್ಯವೇ ಜನನಿ, ಜ್ಞಾನವೇ ಜನಕ, ಶಾಂತಿಯೇ
ಪತ್ನಿ, ಧರ್ಮವೇ ಸೋದರ, ದಯವೇ ಸಖ ಕ್ಷಮೆಯೇ
ಪುತ್ರ ” ಎಂಬತತ್ವವ ಬೀರಲು, ಕಲ್ಯಾಣವಾಣಿ ಮೊಳಗಿತ್ತು ಕೋಲ್ಮಿಂಚಿತು||೧||

ಶಿವಶರಣರನು ನೆರೆಯಿಸಿತು, ‘ಕಲ್ಯಾಣವಾಣಿ’
ಶಿವಮತನ ಸಾರಿತಾಘನ ಗಂಭೀರವಾಣಿ.
ಶಿವಭಕ್ತರನು, ಶ್ವಪಚರನು, ಪತಿಸರನು, ಸುಪಥಕೆಳಿಸಿತಾ ಮಧುರವಾಣಿ !
ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸುಧೆಯನು, ಎಣಿಸಿತಾ ದಿವ್ಯವಾಣಿ
ಶಿವಭಕ್ತರನೊಂದು ಗೂಡಿಸಿತಾ ಸುರವಾಣಿ
‘ಶಿವಭಕ್ತರನೆ ಕುಲಜ’ ನೆಂದರಿಸಿತಾ ಧೀರವಾಣಿ ; ವರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಣಿ ||೨||

ಸಮಾನತೆಯ ಸಂದೇಶವ ಬೀರಿತಾ ವಾಣಿ
ಸಮಾಜದಲಿ ಮೇಲ್ವಿಳನಳುಕಿಸಿತಾನಾಣಿ
ಸಮಾಜದಿ ಸರೋಜ ಮುಖಿಯರಿಗೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವ ದೊರಕಿಸಿತಾ ಅಮರವಾಣಿ
ವಿಮಲ ಖಾದಿಯ ತತ್ವವ ಬೋಧಿಸಿತಾನಾಣಿ
ನಮಗೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮಹಿಮೆ ತೋರಿಸಿತಾನಾಣಿ
ಅಮಮ ‘ಕಾಯಕವೆ ಕೈಲಾಸ’ಎಂದುಸಿರಿತು; ಗರ್ಜಿಸಿತು; ಕಲ್ಯಾಣವಾಣಿ||೩||

ಅನುಭವದ ವಚನದ, ತಿರುಳದು ವಾಣಿ
ಮನದ ಮಲಿನ, ತೊಳೆಸಿದಮೃತವಾಣಿ
ತನುವನಳಬೇಡಿ, ‘ ತನುವೇ ಅತ್ಮದೇವನ ಗುಡಿ ’ ; ಎಂದವಾಣಿ

ಜನದಿ, ' ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆ ' ಎಂದವಾಣಿ
 ಜ್ಞಾನ ನುಡಿಯನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿದ ವಾಣಿ
 ' ವಿನಯ, ಮೃದು ವಚನಗಳೇ ಜಪ ' ವೆಂದ ' ಕಲ್ಯಾಣವಾಣಿ ' ||೪||

ಇದು, ವೇದವಾಕ್ಯನು ಮೀರಿದವಾಣಿ
 ಇದು, ಶಸ್ತ್ರ, ಶಾಸ್ತ್ರವ ಜಯಿಸಿದವಾಣಿ
 ಇದು, ಷಟ್ ಸ್ಥಲ, ಅಷ್ಟಾವರಣ ಗಳನುಸರಿದ ಮಹಾವಾಣಿ ;
 ಇದು ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳಕನು ತೋರಿದ ವಾಣಿ
 ಇದು ' ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ' ಹೃದಯವಾಣಿ
 ಇದು ' ದಯವಿರಲಿ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲಿಂದ ' ಕಲ್ಯಾಣ ವಾಣಿ' ||೫||

ಸಂಗನಗೌಡ ಪಾಟೀಲ

ವಚನ ಗೀತಗಳು

೧

ಹಣವುಳ್ಳವರು ಹಣದಿ ಪೂಜಿಸುವರು ।

ಗುಣಿಗಳು ಗುಣದಿ ಪೂಜಿಸುತಿಹರು ॥

ಹಣವಿಲ್ಲದ ಗುಣವಿಲ್ಲದ ನಾನು ಅಣುಭಕ್ತಿಯ ಸೇವೆಯ ನೀಡಲು ॥

ಫಣಿಭೂಷಣ ಸಿರಿಮಲ್ಲಿಯ್ಯನೆ ನೀ ।

ತಣಿದು ತಣಿದು ಕುಣಿದಾಡುವೆಯಯ್ಯಾ ॥

೨

ವಜ್ರ ಕುಸುಮವಾಗುವದು ।

ಆ ಬಿಂಕಿ ಮಂಜಾಗುವದು ।

ಸಾಗರ ನೆಲವಾಗುವದು ।

ಆ ಕಡುವೈರಿಯು ಸಖನಾಗುವನು ॥

ಗರಳವಮೃತವಾಗುವದು ಆಗಿರಿ ಮಲ್ಲೇಶನು ಕರುಣಿಸಿದೊಡನೆ ॥

೩

ಯೋಗಿ ಎಂಬಿನೆ ನಿನಗೆ, ಭೋಗಿ ಭೂಷಣನಾದೆ ।

ವಿಷವ ಕುಡಿದವನೆನ್ನೆ ಅಮೃತನಾದೆ ॥

ಶಸ್ತ್ರ ಧರನೆಂಬನೆ, ವೃದ್ಧ ತಾಪಸಿಯಾದೆ ।

ಶಾಂತನೆಂಬನೆ ನಿನಗೆ, ರುದ್ರನಾದೆ ॥

ಕಾಮಾರಿ ಎಂಬಿನೆ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದೆ ।

ತಿರುಕನೆಂಬನೆ, ತ್ರಿಭುವನೇಶನಾದೆ ॥

ಶುದ್ಧ ನೀನೆಂಬಿನೆ, ರುಂಡಮಾಲೆಯಧರಿಸೆ ।

ನಿನ್ನ ರೂಪವದೆಂತೋ ನಾ ತಿಳಿಯದಾದೆ ||
 ಎನ್ನಯ್ಯ ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವ |
 ಹಗಲು ಕತ್ತಲೆಯ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡಂತಿರೆ ||
 ಭಕ್ತರಾಗು ಹಿಂಗಿ ಲಿಂಗರೂಪವತಾಳಿ |
 ಕಂಗಳಿಗೆ ಕಾಣಲೈ ಬಂದಂತಿರೆ ||

ವರಕವಿ ವಾಗೀಶ.

ಹರಳಯ್ಯ

ಇಂದು ನಾನಿಮಗೊಂದು
ಅಳಿದು ಉಳಿದಿಹ ಶರಣ
ಅದಿಜನನೋರ್ವನ
ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು
ಶಾಂತಿಯಿಂದಲಿ ನೀವು
ಮನಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವದು.

ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರವನು
ಕೇಳಿ ಮರೆತವರಿಲ್ಲ
ಬಿಜ್ಜಳನ ಕಾಲದೊಳು
ಆ ನಗರ ಸಿರಿಯನ್ನು
ಬರೆದ್ದೇಳಲಳವಲ್ಲ.

೧೦

ಜೈನಪಂಡಿತರಿಂದ
ಶೈವ ಜಂಗಮರಿಂದ
ಶರಣ ಶರಣೆಯಿಂದ
ತುಂಬಿರುವುದಾ ನಗರ
ವರ್ಣಭೇದವನಳಿದು
“ ಹೊಲೆಯರೂರ್ದೊರಗಿಲ್ಲ
ಹೊಲಸುತಿಂಬುವ ಹೊಲೆಯ ”
ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವ ಬೀರಿ
ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಢ
ಕಲ್ಪನೆಯ ಹೊರದೂಡಿ
“ ಮನುಜರಾದವರಲ್ಲಿ

೨೦

ಉಚ್ಚ ನೀಚಗಳಿಲ್ಲ
 ನೀಚರಾದವರೆಲ್ಲ
 ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯುವ ತನಕ
 ನೀಚರಾಗುಳಿಯದಯೆ
 ಸತ್ಸಂಗದಿಂ ತಮ್ಮ
 • ಕೆಟ್ಟಮನವನು ತೊಳೆದು
 ಶುದ್ಧ ಮನವವರಾಗಿ
 ಉಚ್ಚರಾಗಲು ಬಹುದು ”
 ಎಂಬ ಸಮತೆಯಭಾವ
 ವನು ಬೀರಿಜಗಳೆಲ್ಲ
 ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದ ನಗರ.

೨೦

ಇಂಥ ಈ ನಗರದೊಳು
 ಹರಳಯ್ಯ
 ಅದಿಜನ ಶಿವಶರಣ
 ತನ್ನ ಪತ್ತಿಯ ಕೂಡ
 “ ಕಾಯಕನೆ ಕೈಲಾಸ ”
 ಎಂಬ ಮಾರ್ಗವ ಹಿಡಿದು
 ಹರನ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ
 ಮೊಚ್ಚಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೆಲಸ
 ಉಚ್ಚವೆಂದರಿತಿಹನು
 ಕಾಯನೆಲ್ಲವ ಸವೆಸಿ
 ಕಾಯಕದಿ ಹಣಗಳಿಸಿ
 ದುಃಖಿತರ ಸಲುವಾಗಿ
 ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ.

೪೦

ಒಂದು ದಿನ ಹರಳಯ್ಯ
 ಬೀದಿಯಲಿ ಹೊರಟಾಗ

ಶರಣ ಸೇವಕನಾದ

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ

೫೦

ಧರ್ಮಗುರು ತಾನಾದ

ಅಂದಿನಾ ಶರಣರಿಗೆ

ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಗುವಾದ

ಬಾಲಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು

ಬಸವೇಶ ದೇವನಿಗೆ

ಎದುರಾಗಿ

ಶ್ರೀವ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ

“ ಶರಣು ” ಎನ್ನಲು ಅವರು

ಆತನಿಗೆ

ಅದಿಜನ ಶರಣನಿಗೆ

೬೦

“ ಶರಣು ಶರಣೆಂ ” ದೆನಲು,

ಹರಳಯ್ಯ

“ ಓ ನನ್ನ ಗುರುದೇವ

ನಾ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯಾಳು

‘ ಒಂದು ಶರಣೆನೆ ’ ನೀವು

‘ ಎರಡು ಸಲ ಶರಣೆಂದು ’

ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವನೆಲ್ಲ

ಹಾಳುಮಾಡುವದೇಕೆ ?

ಕುಲದಲ್ಲಿ ಕೀಳಾದ

ಹುಲುಮನುಜನಾದೆನಗೆ

೭೦

ಇಷ್ಟು ಘನತೆಯದೇಕೆ ? ”

ಹೀಗೆಂದು

ಅಶ್ರುಗಳ ಸುರಿಸುತ್ತ

ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತ

“ ಗುರುದೇವ ಮನ್ನಿವುದು

ನನಗಾಗಿ ಮರುಗುವದು
ಹಾಳಾದ ಪುಣ್ಯವನು
ಮತ್ತೆ ತಂದೊಡ್ಡುವದು
ನನ್ನ ಪಾಪವನೆಲ್ಲ
ಕಳೆದು ಹೋಗಲು ಬೇಗ
ನನ್ನ ಮೊರೆ ಕೇಳುವದು.”

೮೦

“ ಹರಳಯ್ಯ ಏನೆಂದೆ ?
ಕೇಳು ಮನುಜನೆ ನೀನು ?
ನೀನು ಕೀಳಿನಿಸಿದಡೆ
ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರದೊಳು
ಮೇಲೆಂಬ ಜನರಾರು ?
ಉಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ
ಮೇಲು ಕೇಳುಗಳೆಂಬ
ದ್ವೈತವದು ಇರಬಹುದು,
ಈ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ
ಅದಿ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ:
ಶಿವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ
ಈ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳ
ಗೊಂದಲವ ಕಿತ್ತೊಗೆದು
ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾದವನೆ
ಭಾರತದ ಬಡತನವ
ಕಳೆಯಲೋಸುಗವೆಂದು
ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಲೆ
ದುಡಿವವನೆ
ಮೇಲರಿಗೆ ಮೇಲಹನು ”
ಎಂದ್ದೇಳಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು;.

೯೦

೧೦೦

ಇತ್ತ ಆ ಹರಳಯ್ಯ
ತನ್ನ ಸದನಕೆ ಪೋಗಿ
ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಯನು ಕರೆದು
ಅದಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲ
ವಿಶದವಾಗುಸಿರಿದನು.

ಇದ ಕೇಳಿ ಆ ಶರಣೆ
“ ಇದಕೇಕೆ ಮರುಗುವದು
ಇಷ್ಟು ವೇಚಾಡುವದು
ಬಸವರಾಜನ ಶರಣು
ನಮ್ಮ ಮೇಲಿಹುದೆಂದೆ ?
ಅದರ ಬೆಲೆಯನು ನಾನು
ಇನಿತರಲೆ ಪೇಳುವೆನು ”

೧೧೦

ಎಂದೆನೆಲು, ಹರಳಯ್ಯ
“ ಓ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸತಿಯೆ
ಅದರ ಬೆಲೆಯನು ನಾವು
ಎಷ್ಟೆಂದು ಕಟ್ಟುವದು ?
ನಮ್ಮ ಶಿರವನೆ ಕೊಯ್ದು
ಅವರ ಪಾದದ ಮೇಲೆ
ಇಟ್ಟರೆಂ ಸರಿಯಹುದೆ ?
ಏನೆಂಬುದನು ನೀನು

೧೨೦

ತೀವ್ರವಾಗುಸಿರಿದರೆ
ಅದನೊಯ್ದು ಬಸವನಿಗೆ
ಈಗಲೇ ಸಲ್ಲಿಸುವೆ ”
ಎಂದಂದು ಮೊರೆ ಇಡಲು,
“ ಓ ದೇವ ಶರಣಮಣಿ
ಬೆಂದಮನದ್ಗ್ನಿಯನು

ಶಾಂತ ಮಾಡಲುಬೇಕು "

ಎಂದೆನುತ ಆ ದೇವಿ

ತನ್ನ ದೇವನ ದುಃಖ

೧೩೦

ವನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸದೆಯೆ

" ನಮ್ಮ ಚರ್ಮವ ಸುಲಿದು

ಬಸವದೇವನಿಗಾಗಿ

ಪಾದರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ

ಕಳೆದ್ದೊಡ ಪುಣ್ಯವನು

ಮತ್ತೆ ಗಳಿಸಲುಬೇಕು "

ಎಂದೆಂದ ಪತ್ತಿಯನು

ಸಂತೋಷದಿಂ ನೋಡಿ

ಹರಳಯ್ಯ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳ

ಧಾರೆಯನು ಸುರಿಸಿದನು.

೧೪೦

ಮೇಣು

ತನ್ನ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ

ಸಲಹೆಯಂತೆಯೆ ನಡೆದು

ಎಳೆಳು ಜನ್ಮಗಳ

ಪಾಪವೆಲ್ಲವ ತೊಳೆದು

ಶುದ್ಧನಾಗಲುಬೇಕು

ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ

ತನ್ನ ಬಲದೊಡೆಯಲ್ಲಿ

ಬಂದು ಪಾದದರಕ್ಷೆ

ಯಷ್ಟು ಚರ್ಮವ ಕೊಯ್ದು

೧೫೦

ಉಳಿದ ಚರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ

ಎಡದ ತೊಡೆಯನು ಪಿಡಿಯೆ

ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತಿರುವ

ಶರಣ ಸತಿ ತಿವಶರಣೆ
 “ಹಾ, ದೇವ
 ನಾ ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಥಾಂಗಿ
 ಸುಖದುಃಖದೊಳಗೆಲ್ಲ
 ಸಮ ಭಾಗಿಯಾಗಿರಲು
 ಈ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವನು
 ನೀವು ನಹಿಸುವುದ್ದೇಗೆ ?
 ನನ್ನ ಕರ್ಮವನೆಲ್ಲ
 ಹಾಗೆಯೇ ಕೂಡಿಟ್ಟು
 ನೀವು ಪುಣ್ಯವಗಳಿಸಿ
 ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವದ್ದೇಗೆ ?
 ಎಂದೆನಲು, ಹರಳಯ್ಯ
 ಮರುಮಾತ ನುಡಿಯದೆಯೆ
 ಉಳಿದ ಚರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ
 ಅವಳ ಎಡತೊಡೆಯಲ್ಲಿ
 ಚರ್ಮವನು ತೆಗೆದಿಹನು
 ಹೀಗೆ ಈವರು ಕೂಡಿ
 ಪಾದರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ
 ಶುಭ್ರ ಬಟ್ಟೆಯಲಿಟ್ಟು
 ಬಸವೇಶದೇವನಿಗೆ
 ಅರ್ಪಿಸಲು ಬೇಕೆಂದು
 ಹರಳಯ್ಯ ಅವುಗಳನು
 ತೆಗೆದು ಮಹಮನೆಗೊತ್ತರಟ.
 ದಾರಿಯಲಿ ಮಧುವಯ್ಯ
 ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
 ಬಿಜ್ಜಳನ ರಾಜ್ಯದಲಿ
 ಅವನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ

೧೬೦

೧೬೦

೧೬೦

ತನ್ನ ಕುಲನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಉಳಿದನೆಲ್ಲವು ಕೀಳು
 ಎಂದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ
 ಜಾತ್ಯಂಧ ಅಧಿಕಾರಿ
 ಯಜ್ಞದಿಂದಲೇ ಇಹವು
 ಯಜ್ಞದಿಂದಲೇ ಸರವು
 ಎಂದೆಂದು ಅಂತರಗ್ನಿ
 ಹೋತ್ರವನು ಮರೆತು
 ಬಾಹ್ಯದಾಡಂಬರದಿ
 ಸಿಲುಕಿ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿಹ

೧೯೦

ಯಜ್ಞಸೇನಾಧಾರಿ
 ಹರಳಯ್ಯಗೆದುರಾಗಿ
 “ಯಾವೆಡೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ ?
 ಅದು ಏನು ?
 ಶುಭ್ರಬಟ್ಟೆಯಲಿಟ್ಟು
 ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೊಯ್ಯುತ್ತಿಹೆ ” ?
 ಎಂದೆನಲು, ಹರಳಯ್ಯ
 ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಿಂದ
 “ಮಧುವಯ್ಯ

ಅಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ
 ಸಾದರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ
 ಅರ್ಪಿಸಲು

೨೦೦

ಮಹಮನೆಗೆ ನಡೆದಿರುವೆ”
 ಇದಕ್ಕೇಳಿ ಮಧುವಯ್ಯ
 “ಬಿಸುಡು ಅವುಗಳ ನಿಲ್ಲಿ
 ಹೊಲೆಯ ಈ ತಮ್ಮನಿಗೆ
 ಕುಲಭ್ರಷ್ಟ ಆ ಅಣ್ಣ

(ರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ)

ಎಂಥ ಬಂಧು ಪ್ರೇಮ

ತನ್ನ ಮೈದೊಗಲನ್ನೆ

೨೧೦

ತೆಗೆದು ಮಾಡಿಹ ರಕ್ಷೆ

ಬಲು ಅಂದವಾಗಿಹವು

ಮೃದುತನವು ಮನೆಮಾಡಿ

ಇವುಗಳಲಿ ಕುಳಿತಿಹುದು,

“ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟೋ ?

ಅವನೆಷ್ಟು ಕೊಡುತಿಹನೋ

ಅದರ ಇಮ್ಮಡಿ ನಾನು

ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿರುವೆ”

ಎಂದೆನಲು, ಹರಳಯ್ಯ

೨೨೦

“ಮಧುವಯ್ಯ

ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ್ಯವನು

ಕೊಟ್ಟಿರುಂ ಇವುಗಳನು

ನಾನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸೆನು

ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಭಾರ

ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮಾಡಿ

ದೀರಕ್ಷೆಗಳ ತಂದು

ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸೆ ನಾನು.

ಶದ್ಧ ಮನದಿಂ ತನ್ನ

ಎಡ ತೊಡೆಯ ಚರ್ಮವನು

ಹರನ ಭಕ್ತನಿಗಾಗಿ

೨೩೦

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪತಿವ್ರತೆಯ

ಮೈದೊಗಲ ನಿನ್ನಿಂದ

ತುಳಸಿ ಸಾನಿಲ್ಲಿ ಸಹ
ಪಾಪಿಯಾಗಲು ಆರೆ."

ಇದನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತ
ನಿಂತಿರುವ ಮಧುವಯ್ಯ
ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಿರುತ್ತ
ಹಳ್ಳುಗಳ ಕಟೆಯುತ್ತ
ಆವುದನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ.

ರಕ್ಷೆ ಧಾರಣೆವಾಡಿ
ತನ್ನ ಮನೆ ಕಡೆಗೊರಟ.

೨೪೦

ಇತ್ತ ಈ ಹರಳಯ್ಯ
ದುಃಖದಿಂದೊಡಗೂಡಿ
"ನನ್ನ ಪಾಪದ ಎಲ್ಲೆ
ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿಹುದು"
ಎಂದಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ
ಮನೆಗೊತ್ತಾಗಿ ತಲುಪಿದನು.

ಆದರೇಂ
ಹರನ ಭಕ್ತರ ಕೆಣಕಿ
ಮನುಜರೇಂ ಉಳಿಯವರೆ ?
ಅವರ ಮನದಗ್ನಿಯಿಂ
ಹೊರಟಿ ಕಿಡಿಗಳು ತಾವು
ಪಾಪಿಗಳ ಶಂಡವನು
ಸುಡಲಾರ ದಿರುತಿಹವೆ ?
ಹಿಂದೆ ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವನನು
ನೋಯಿಸಿದ ಕೌರವರು

೨೫೦

ಅಳಿಯರೇಂ ಲೋಕದೊಳು ?
ಭಕ್ತ ಮಾಕಾಂಡನನು

ಎಳೆಯಲೈದಿದ ಯಮನು
ಜ ಯುವನೇಂ ಪೊಂದಿಹನೆ ?

೨೬೦

ಇಲ್ಲ, ಎಂದಿಗು ಇಲ್ಲ,
ಭಕ್ತ ಹೃದಯದ ಮುಂದೆ
ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಯು ಜೊಳ್ಳು.

ಮಧುವರಸ ಮನೆಗೆಣ್ಣೊದ
ಮೇಲಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ
ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರುಪಿಟ್ಟು
ಕುದಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಅವನೇನು ಬಡವನೇಂ ?

ಉರುಪಿಟ್ಟ ಮೈಯಲ್ಲಿ
ಔಷದ್ದ ಚ್ಚುವರ್ಧಲರು
ಹಾಲು ತುಪ್ಪವ ಹನಿಸಿ

೨೭೦

ತಂಪು ಮಾಡುವರ್ಧಲರು
ಶ್ರೀಗಂಧವನು ತೇದು
ಮೈಗೆ ತೊಡಿಸುವರ್ಧಲರು
ಇಂತಿಪ್ಪ ಪರಿಯಲ್ಲಿ
ಅವನ ಉಪಚರಿಸಿದರು
ದಾಹ ಹೆಚ್ಚುತಹೋಯ್ತು.

ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರು ಸೋತು
ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಕುಳಿತಿರಲು

೨೮೦

ಮನೆಯ ಬಡ ಆಳುಗಳು
 ನೀರ ಕೊಡಗಳ ತಂದು
 ಸುರುವಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು.

ಮಧುವಯ್ಯ ಅವರನ್ನು
 “ಪ್ರಿಯ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿರಾ !
 ಯಾರ ಕೈಪುಣ್ಯದಿಂ
 ನನ್ನ ದಾಹವು ಅಡಗಿಸಿ
 ಕಾಯ ತಂಪಾಗುವುದೋ
 ಅವರನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿ
 ಬಡತನವ ಕಳೆಯುವೆನು.”

೨೯೦

ಎಂದಂದು ದೈನ್ಯದಿಂ
 ದವರ ಪುಣ್ಯದಭಿಕ್ಷೆ
 ಬೇಡುತಿದ ಒಡೆಯನನು
 ಕಂಡು ಆ ಸೇವಕರು
 ಶುದ್ಧ ಭಾವನೆಯಿಂದ
 ವೇವನನು ನೆನೆಯತ್ತ
 ನಾ ಮುಂದೆ ತಾ ಮುಂದೆ
 ನೀರು ಹಸಿಸುತ್ತಿಹರು.

ಹೀಗಿರಲು ಮಧುವಯ್ಯ
 ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯ ಕೊಡದ
 ಅಮೃತ ಧಾರೆಯ ಸುರಿಯೆ
 ತನ್ನ ದೇಹದ ದಾಹ
 ಕಡಿಮೆಯಾದುದ ಕಂಡು
 “ಎಲೆ ತಾಯಿ
 ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು

೨೦೦

ನನ್ನ ನುಳಿಸಿದೆಯವ್ವ
ಈ ತೀರ್ಥವನು ನೀನು
ಎಲ್ಲಿಂದ ತಂದಿರುವೆ.” ?

ಎಂದೆನುತ ಸಂತೈಸೆ
ಆ ಕನ್ಯೆ ನಡುಗುತ್ತ
ಅವನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ
ತನ್ನ ಮುತ್ತಕವಿಟ್ಟು
“ಎನ್ನ ರಸ ಕೇಳುವುದು
ಎನ್ನ ತಪ್ಪನು ಕ್ಷಮಿಸಿ
ಎನ್ನ ಕಾನಾಡುವದು.”

೨೧೦

“ಎಲೆ ಮುಗುದೆ
ನೀನು ತಂದಿಹ ತೀರ್ಥ
ದಿಂದೆನ್ನ ಮೈ ಉರುಪು
ಶಮಿಸಿ ಶಾಂತನಾಗಿಹುದು
ಆಭಯ ವೀಯುವೆ ನಿನಗೆ
ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿದೆಯೆ ಹೇಳುವದು.”

೨೨೦

“ಮಧುಸರಸ
ಲಿಂಗ ಪೂಜಕಳಾನು,
ಸಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯ ವಿಗಾರಿ
ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯೊಳಿಹೆನು.

ತಿಕ್ಷೆಯಾಗುವದೆಂ
ನಿತ್ಯದಲಿ ಆ ಪೂಜೆ
ಮುಚ್ಚಿ ಮಾಡತಲಿದ್ದೆ.

అగాగ మంటపది
నడవ గోష్ఠిగళ్ల
కూడి నలియుత్తిద్దే.

220

హిగాగి ననల్లి
శివశరణరలి శ్రద్ధే
దిన దినవు హేచ్చుతిదే,
ఇందు నా నిమగాగి
నిరు తరల్లోదాగ
దారియలి హరళయ్య
అదిజన శివశరణ

నిరుతిరువ మనేకంశు
హేచ్చ ముందకేహిగా
నిరు తరువదరల్లి
నన్న ఒడియన దాహ
మత్తే హేచ్చువదెందు
శివశరణ నూడిరువ
చర్మతొళియువ హొండ
దిం నిరు తందిహేను."

240

ఎందు ముగిసువ ముంజి
మధువయ్య
ఎద్దు లగుబగియింద
బట్టియను ధరిసుత్త
హరళయ్య నడగొల్లి
"హరళయ్య
నన్న తప్పను క్షమిసి
వావనన మాడువుదు

250

ಜಾತಿಮದದಿಂ ಕೊಬ್ಬಿ
ನೀತಿ ತಪ್ಪಿದ ನನ್ನ
ವಿವಿಧಕ್ರರಾದವರು
ಎಲ್ಲರೊಂದೇ ಎಂಬ
ಪಾಠವನು ಕಲಿಸುವುದು

೩೬೦

ಎಂದೆನುತ
ಕಣ್ಣೀರನಿಡುತಿರುವ
ಮಧುವಯ್ಯನನು ತಬ್ಬಿ
ಪ್ರೇಮ ಜಲವನು ನೀಡಿ
“ಮಧುವಯ್ಯ

ಹಿಂದಾದ ಮಾತನ್ನು
ನೆನಸಿ ಮರುಗುವುದೇಕೆ ?
ನಿನ್ನ ಮನದುಬ್ಬಿಗವು
ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸಿಹುದಿಂದು
ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸಲು ಬೇಕೆ ?

೩೭೦

ಎಂದೆನುತ ಹರಳಯ್ಯ
ದೀಕ್ಷೆಕೊಡಿಸಲು ಅವನ
ಮಂಟಪಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ

ರುದ್ರಶೆಟ್ಟಿ

ವಚನಗಳು

೧

ಬಲ್ಲಿದರ ಕಂಡು ಬೀಲುವದೆಷ್ಟು ದಿನ ?
ಸುಖಗಳ ಕಂಡು ರೂಕಿಸುವದಿನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ ?
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೀಳಾದರೂ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮೇಲಾಗಿರುವದು ಸಾಲದೇ ?
ವಿಶ್ವಕುಮಾರ, ಆತ್ಮನನ್ನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು.

೨

ತನ್ನರಿವು ತನಗಾಗದ ಮುನ್ನ ಅನ್ಯರ ಗೊಡವೆಗೆ
ಹೋಗುವದೆಂತಯ್ಯ !
ತನ್ನಭಾರ ತಾ ಹೊರದ ಮುನ್ನ ಹೆರವರ ಹಸಿಕೆ
ಬಯಸುವದೆಂತಯ್ಯ !
ತನ್ನಸ್ತಿತ್ವ ಅಸ್ಥಿರವಾಗದಂತೆ ಕಾಯದ ಮುನ್ನ,
ಕಂಡವರ ಕೂಡಿ ಕಾತರಗೊಳ್ಳದೆ
ಕಷ್ಟದಜ್ಞಾತನ ಸಾಗಿಸಯ್ಯ ವಿಶ್ವಕುಮಾರ.

೩

ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟ ಕಷ್ಟದ ಕನಕ ಕರಿವರೆಂದು ಕಳವಳವಟ್ಟು
ಕದವು ಕ್ಷಮ ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಕೃತನದ ಕಲ್ಪನೆ ಕಂಡು
ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವನಡೆಸದಿರು ಹರಣ ಮಾಡಿ
ಹಡೆದ ಹಣ ಹರಶರಣರಿ ತ್ತು ಸುಖಿಸುತಿರು ಕಂಡ್ಯಾ ವಿಶ್ವಕುಮಾರ.

೪

ಬಸವನ ಭಕ್ತಿಯು ಒಗೆ ಬಲಿದಿಲ್ಲೆಂದು ಬಕಲದಿರು ;
ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮ ಗೃಹಿತವಾಗಿಲ್ಲೆಂದು ಮರುಗದಿರು ;

ಅಸಂಖ್ಯ ಅನುಸಾಯಿಗಳಿಲ್ಲೆಂದು ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳದಿರಾ ;
 ವನಾಪಧಿ ವನದಲ್ಲೆ ಉಳಿದು ರೋಗಿಯನುಳಿಸದಿದ್ದರೆ
 ಆ ಔಷಧದ ತಪ್ಪೆ ? ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೋಗಿಯ ತಪ್ಪೆ
 ಕೊಡುವ ವೈದ್ಯನ ತಪ್ಪೆ ? ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಯ ಎಷ್ಟು ಕಾಣಾ
 ವಿಶ್ವಕುಮಾರ.

೫

ವೇಳೆ ಒಳಿತಿಲ್ಲೆಂದು ಒರಲಿ ಒರಲಿ ವಿವೇಕವಳಿಯಿತ್ತು,
 ವಾತಾವರಣ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಿಸಿತ್ತು,
 ಕಾಲಕಾಲಿಗೆ ಕೆರಳುವದೆ ? ಪುರುಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೀರನೆ ?
 ಹೇಡಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೆಲ್ಲಿಯದು ? ಅದು ಕಾರಣ
 ವಿಶ್ವಕುಮಾರ, “ ಸಂಧಿ, ಸಂಕಟದ ಸೋಗು ಧರಿಸಿ
 ಬರುತಿಹುದಯ್ಯ ಶೂರನಮುಂದೆ ”

೬

ಹಾನಿಯಾದಡೆ ಹರನಕ್ಕನೆಯಾಯಿತೆಂಬೆ.
 ಲಾಭವಾದಡೆ ಲೋಗರ ಸೇನೆಗೆಂದೆಂಬೆ
 ಹಾನಿಲಾಭಗಳೆಲ್ಲ ಹರನವಶವೆಂಬೆ.
 ಹರನನರಿಯುವ ಹರದ ನಾನಾಗಲೆಂಬೆ.
 ವಿಶ್ವಕುಮಾರ, ಅಕ್ಕನಾತೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದ.

೭

ಲೋಗರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ಭ್ರಮೆ ನಿನಗೇಕೆಂದು
 ಪ್ರಶ್ನಿಸದಿರಾ, ಆತೆ ಅಮಿಷಗಳೆಂಬ ಅನುಗಳ್ಳು
 ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ನಿನ್ನನೆಳೆವಾಗ ; ಅನುದೋರಿಸು
 ಅನ್ಯರವಸ್ತು ಅಪಹರಿಸುವಾಗ. ಇಂದಿನೀಬೋಧಿ
 ರೂಪುಗೊಂಡು ನಿನ್ನ ತಡೆಗಟ್ಟಲೆಂದು ; ಬರುವ

ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಬರದೆ ಮಾರಾಗಲೆಂದು ; ವಿಶ್ವಕುಮಾರರು
ನಿನಗೆ ಭೇ ಹಾಕಲೆಂದು ಕೇಳಾ ಮನವೆ.

೮

ಎಲ್ಲರು ಎನ್ನವರಾಗಲೆಂಬ ಹಂಬಲ ಹಲವುಸರಿ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ.
ಇಡೀಯ ವಿಶ್ವವೇ ನನ್ನದಾಗಲೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಬಲಗೊಂಡು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಈ ತೆರ, ಹಲವುಸರಿ ಭ್ರಮಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಗಡಲೇಕೆ ?
ನಾನೊಬ್ಬನೆಲ್ಲರವನಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಒಂದೇ ಒಂದು
ಛಾವ ಬಲಗೊಂಡರೆ ಸಾಲದೆ ? ವಿಶ್ವಕುಮಾರ.

೯

ನಾನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವೆನ್ನ ಕೆಡಿಸುತ್ತೆಂಬರು ನೋಡಾ.
ಸುಖದುಃಖ, ಹೇಯಶ್ರೇಯ, ಸೋಲುಜಯ, ಮಾನಾಪಮಾನ
ಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನಾನಾಗಿದ್ದೆ ನೀನೆಂಬುದೆನಗೆ ಬೇಡ,
ನಾನು ನೀನೆಂಬ ಶಬ್ದ ಭೇದವಡಗಿಸಿ ಸಾಗುವ ಶಕ್ತಿ
ಸಾಧಿಸುವದಯ್ಯ ವಿಶ್ವಕುಮಾರ.

೧೦

ಕೋಕಿಲೆಗೆ ಕಿವಿಗಿಂವಾದ ಕಂಠನಾದರೆ
ನವಿಲಿಗೆ ನಯನ ಮನೋಹರ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟವರಾರಯ್ಯ ?
ಇಂತಹ ಹಲವಿಧದಲಿ ಹಲವೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ
ನಿನ್ನಿರವ ತೋರಿಯು, ತೋರಿಸದಂತೆ ಇರಿಸಿ
ಮರುಳನ ಮಾಡದೆ ಪ್ರೊರೆಯಯ್ಯ ತಂದೆ ವಿಶ್ವಕುಮಾರನ.

೧೧

ಶಿವಶಿವನೆಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಸೋಗು ಹಾಕದಿರಾ,
ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿಷ್ಟು ಶಿವ, ನಿನ್ನ

ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಬಿಡದೆ ಪೂರ್ಣಗೈವಲ್ಲಿ
ಸಾಧ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳೆಡು ಒಂದಾದಲ್ಲಿ
ಸುಖಕ್ಕೆ ಸೆರೆಗಟ್ಟಿ ಜೀವದ ಹಂಗು ದೊರೆದು
ವಿಶ್ವಕುಮಾರರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ.

೧೨

ದೇವರ ಬೇಡಿ ದೈವ ಒಲಿಸುವನೆಂಬ
ಕರ್ಮಗೇಡಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಲಾಗದು ನೋಡಾ !
ಕೊಡುವದನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ,
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅತ್ತು ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ.
ತಿರಿದುಣ್ಣಲು ಕಪಾಲ, ಕುಡಿಯಲು ಕಾಳಕೂಟವಲ್ಲದೆ
ಇನ್ನದೇನ ನೀಯುವನಯ್ಯ ವಿಶ್ವಕುಮಾರ.
ಆ ವೈರಾಗ್ಯಶೀಲ ಸ್ಮಶಾನರುದ್ರ.

ರುದ್ರಶೆಟ್ಟಿ ಪಾಟೀಲ

ಬಸವನ ಆದರ್ಶ ಮಾರ್ಗ

ಬಸವನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒರಶೈವ ಸುತವು ನಡುಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ನಾನೈಯಂತೆ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜನಾಂಗವು ಕುಂಭಕರ್ಣನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಈ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಹೊಡೆದೆಬ್ಬಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತನಾಗ, ಚಿರಜಾಗ್ರತನಾಗ, ಮಹಾಚೈತನ್ಯ ರಕ್ತಿಯು ಮುಂಗಲಮಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪವಿತ್ರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿತು. ಆ ತೇಜೋಮಯ ಚೈತನ್ಯ ರಕ್ತಿಯ ಮಹಾಮೂರ್ತಿಯೇ ವಿಶ್ವಬಂಧು ಬಸವಣ್ಣನು.

ಬಸವನ ಕಾರ್ಯರಂಗವು ಬಹು ಮುಖವಾಗಿದ್ದಿತು ಇದೇ ಆತನ ಘನಕೀರ್ತಿ ಸೈದ್ಧ್ಯ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಮಹಾಪುರುಷರೂ ಬಸವಣ್ಣನಂತೆ ಬಹುಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯನ್ನು ಮಾಡದಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯೇ ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಬೇರೊಂದು ಕಾರ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಮನಸು ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಧರ್ಮವು ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸಮಾಜವು ಹುಡುಗಾಡುವದರಲ್ಲಿದ್ದು. ತತ್ವಗಳ ಗಲಭೆ, ವಿಚಾರಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೋರಾಟಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಧರ್ಮದ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಮಹತ್ಪುರುಷರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಆಗ ಬಸವನು ಉದಯಿಸಿ. ಧರ್ಮವು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗೆ ಸಾಧನವೆಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮೂಲವೆಂದು ಜೋರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಧರ್ಮದ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನವು ಸಮಾಜದ ಎಳೆಗೆರೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿ, ಸುವಿಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾದರೂ ಕೀಳು

ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಡೆಗಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಣಭೇದದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗವು ಸಂಘಟನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮರೆತು ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುವುದರಲ್ಲತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಸವನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಸಂಘಟನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಈ ಸಂಘಟನೆಯು ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಹೊಲೆಯ ಮೂಡುಗ ಮುಂತಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ವಾಸದಿಂದ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಬಂಧಿಸಿತು.

ಬಸವನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಎಳೆಪ್ಪಾದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನು ಮಹಾಯನಂತೂ “ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವರ್ಹತಿ” ಎಂದು ಘಂಟಾ ಘೋಷವಾಗಿ ಸಾರಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ರೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರ, ರೂಢಿಯ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕವೇಲೆ ಕೇಳುವದೇನು? ಸ್ತ್ರೀಯು ರೂದ್ರಳಾಗಿ ಉಳಿದು ಪುರುಷನ ಸುಖಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾದಳು. ಬಸವನು ಈ ಸೂಫನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಹಳೆಯನ್ನು ಉದ್ದಿದನು. ಈ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಿವರಣೆಯರು, ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿ ವಚನದ ಹೊನಲನ್ನು ಹರಿಯಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಅರ್ಧಾಂಗಿ ಎಂದು ಸಾರಿದನು. “ಸತಿವತಿಗಳೊಂದಾದ ಭಕ್ತಿ ಹಿತವಕ್ಕು ಶಿವಂಗಿ, ಸತಿವತಿಗಳೊಂದಾಗದ ಭಕ್ತಿ ಅಮೃತದೊಳಗೆ ವಿಷವ ಬೆರೆಯುವಂತಿ” ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಸರ್ವಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದೂರಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಸನ್ಮಾನವು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು ಬಸವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ.

ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಮೂಲ ಕೀಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಭಾವನೆಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣನು ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂದು ಸಾರಿ ಈ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಕಾಯಕವು ಐಹಿಕ, ವಾರಮಾರ್ಥಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಾಧನವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಹೊಸಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಾಯಕತತ್ವವನ್ನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದನು. ಬಸವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ

ಕಾಯಕ ತತ್ವದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅರ್ಥವು ಏನೇ ಇರಲಿ ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲೂ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕಾಯಕವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು, ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಕುಲಭೇದವಿರಬಾರದೆಂಬುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು.

ಬಸವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮತೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯು ಬಸವನ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶ ವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಮೆರಗು ಬಂದಿತು.

ಬಸವನು ಈ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಗಾಳಿಯ ಸೊಡರು, ಶ್ವಾನನ ಕನಸು, ಸುಳಿಗಾಳಿ, ಇಂದ್ರಜಾಲ ಎಂತಲೂ, ಈದೇಹಕ್ಕೆ ಕರುಳಿನ ರಾಸಿ, ಮೂಳೆಗಳ ವಂಜರ, ನರಗಳ ಬಲೆ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಸಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. “ಮತ್ಯ ಲೋಕವೆಂಬುದು ಕರ್ತಾರನ ಕಮ್ಮಟವಯ್ಯ” “ದೇಹವೇ ದೇವಾಲಯ” “ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೂ, ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ರ್ರದ್ಧಿಯನ್ನಿಡಲು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. “ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ” ಎಂದು ಸ್ವರ್ಗದ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವದು, ಬೋಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಧಿಸುವದು ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ. ಅಂತೆಯೇ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಆಚಾರಕ್ಕೂ ತಳಕು ಹಾಕುವದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ; ಮಹಾತ್ಮರೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ತತ್ಪಲವಾಗಿ ಬಸವನೆಂಬ ವಿಶ್ವ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಯು ಸುಸ್ತುಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದೆ.

ನವರಾತ್ರಿ

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮದ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. 'ವಾತ್ಸರ್ಯದೇವೋ ಭವ, ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ, ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ಮಂತ್ರವು ರಾಷ್ಟ್ರದೇವೋ ಭವ' ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಈ ಉಪದೇಶದಂತೆ ನಡೆದಂಕೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಊರ್ಜಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿತು. ಹಾಗೂ ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಧೀಶ್ವರನಿಂದ ಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಅಧಃ ಪತನಹೊಂದುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಜನಾಂಗವೇ ಮುಂದೆ ಬರುವದು. ಸ್ವಾರ್ಥ, ವ್ಯಕ್ತಿಹಿತ, ಇವುಗಳನ್ನೇ ನೋಡುವ ಕುಟುಂಬಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿ ಮತ ವಂಧಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಪ್ರಾಂತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಜನಾಂಗವು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಎಂದೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾರದು. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಉಳಿದರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಉಳಿಯಬಲ್ಲವು; ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಉಳಿಯಬಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತವ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷಕೊಡುವದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆ.

ಭರತಖಂಡವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು ; ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾದದ್ದು ; ಉಜ್ವಲ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳದ್ದು ; ಒಳ್ಳೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿಖರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ; ಮಧ್ಯ ಶಾಲಿ ಜನರಿಂದಲೂ, ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯಿಂದಲೂ, ಉತ್ತಮ ಖನಿಜಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದು . 'ಸುಜಲಂ ಸುಫಲಂ' ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ, ಕೋಟ್ಯಂತರೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ನಪಾನಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಸುಖದಲ್ಲಿಡಲಿಕ್ಕೂ, ಸಮರ್ಥವಿರುವದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ ಈಗತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರವ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡಿರುವದು. ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬವೆವರು ಎಂಬ ಒಕ್ಕಟ್ಟಲ್ಲ ; ನಮ್ಮ ಹಿತ

ಸಂಬಂಧಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ ; ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಯಿಲ್ಲ, ಆ ಭಾವಸಯ್ಯ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೃದೀವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆದರೆ ಅದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮವೆನಿಸುವದು ಅದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬಲ್ಲದು ; ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಬಲ್ಲದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವು ನೆಲೆಗೊಂಡು ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ಸಮೃದ್ಧಿಯು ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿದು ನಾವು ಜೀವಿಸಬಲ್ಲೆವು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಒಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದರೂ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಮಾಡಲ್ಪಡುವದು ಅವರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ. ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ, ನೈತಿಕ ಹಿತಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋಗುಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹಿತವೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಧೈಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಜಾಗೃತಿಯೂ, ನವಜೈತನ್ಯವೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದೇ ನಾವು ನಾಡಕುಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಶಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೈವತವು. ಸಾರ್ವಭೌಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕುಲದೈವತವು ಬನಶಂಕರಿ. ರಟ್ಟರ ಕುಲದೈವತವು ಎಲ್ಲಮ್ಮ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕುಲದೈವತವು ಭುನನೇಶ್ವರಿ. ಸದೃಗೈ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಕುಲದೈವತವು ಚಾವುಂಡೇಶ್ವರಿ. ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಧರ್ಮಪೀಠದಲ್ಲಿಯೂ ಶಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಲಿಂಗವಂತರ ತತ್ವಜ್ಞಾನವು ಶಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದೈವತವೆಂಬದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ 'ಶಕ್ತಿಯ' ಉಪಾಸಕರು ಮತ್ತು ಪೂಜಕರು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವರು. ಶಕ್ತಿಯ ಉತ್ಸವವು ಅಂದರೆ ನಮಾತ್ತಿಯು ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳೂ, ದೈವತಗಳೂ ಅದ ಶಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಪಾರ್ವತಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಈ ಮೂವರ ಉಪಾಸನೆಯು ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಉತ್ಸವವು ಒಂಟೊಂದು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಹಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಅನು

ಕೂಲಿವಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದ ಅರಸರು ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಸವವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ಸವವು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಜರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಪರಂಪರೆಯೇ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿಯೂ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಡಹಬ್ಬವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಸವವೆಂದು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರ ಪಾಲನದ ಪೋಷಣದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರ ಹಬ್ಬವು ಇಂದು ಸರ್ವಜನರ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಅಂದು ರಾಜರು ಹೊತ್ತ ಭಾರವನ್ನು ಇಂದು ಪ್ರಜಾಪಾಲಕರು, ಪ್ರಜಾ ಸಂಘಗಳು ಹೊರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಯಾವುದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದರ್ಮದವರಿಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹಿಂದುಗಳು, ಲಿಂಗಾಯತರು, ಜೈನರ, ಬೌದ್ಧರು, ಕ್ರೈಸ್ತರು, ಕಿರಿಸ್ತನರು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಆಧಾರಸ್ತಂಭರಾಗಿರುವರು. ನಾಡಹಬ್ಬವು ಏಕಧರ್ಮೀಯವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಮತಸಂಘದವರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೇ ನವರಾತ್ರಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬವಾಗಲು ಅನುವಿದ್ಯಮಾನ ಉಳಿದ ಹಬ್ಬಗಳಿಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸರ್ವವಿಧದ ಹಿತಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸಮಾಜಿಕ ಪುನರ್ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಣುವ ಶರೀರಬಲ ಸಂಪದವಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಾರದ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಆರ್ಥಿಕ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಹಿತಹಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ, ಸ್ವದರ್ಶನ, ಮತ್ತು ಕುಸುರಿಗಳ ಪಂದ್ಯಾಟ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜನತೆಗೆ ಹಿತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಾಂಗೋ ಪಾಂಗವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಿದ್ದ ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ ಈ ನವರಾತ್ರಿ ಒಂದೇ ಒಂದು.

ಈ ಕಾಲವು ಅನಂದತರವಾದ ಶರತ್ ಋತುವಿನ ಆರಂಭಕಾಲ ; ಉಪಾಸನೆಯು ಚರಾಚರದ ಮಾತೆಯಾದ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಧಾನದ ರೂಪಗಳದು ; ವಿಚಾರವು ಮಾನವ ಸಂಸಾರದ ವಿವಿಧಾಂಗಗಳದು ; ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವು ಎಲ್ಲ ಮತವಂಥದವರದು ; ಪರಂಪರೆಯು ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳದು. ಇಷ್ಟುಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಹಬ್ಬವು. ನಾಡಹಬ್ಬವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತಾವುದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಒಪ್ಪಿತು ? ಪ್ರಜೆಗಳ ಇಚ್ಛಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನೀಯುವ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಇರುವ ಈ ಹಬ್ಬವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಗ್ರತೆಗೆ ಸಾಧನವಾಗದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವುದು ಅದೀತು ?

ಚನ್ನಮ್ಮ ಮಹಾಗಾಂವ.

ಅನುಭವ ಮಂಟಪ

ಅಥವಾ

ವೀರಶೈವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಜಗತ್ತಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇತಿಹಾಸವು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆದಿರುವಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಯಿತು.

ಆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಪುರುಷರು ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಪ್ರಭುದೇವರು. ಸಿದ್ಧರಾಮದೇವರು, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶಿವಶರಣ ಶರಣೆಯರು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ತ್ತರು. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದಾಯಿತು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ, ವೀರಶೈವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೆನಿಸಿದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಿಂದ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸೋಣ.

ಕಾರಣ ಪುರುಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಗೈಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರ ಕೀರ್ತಿಯು ಚತುರ್ಥಶತಮಾನದ ಹಬ್ಬಿತು. ಇವರ ಸರಳ ಹೃದಯ, ಮಾನವೋದ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗಿರುವ ಕಳಕಳಿ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಗೊಡೆ ದೋಡಿಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಇವರ ಹಂಬಲ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದ ಶರಣರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದವು. ಅವರಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದೇಶದ ಮೂಲೆ

ಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಶರಣರ ತಂಡವು ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಕಲ್ಯಾಣವು ಶರಣರಿಂದ ತುಂಬಿತು. ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಯೇಚಿಸಿದ್ದ ಸಾರ್ಯವು ಕೈಗೂಡುವ ಸುಸಂಧಿ ಬಂದೊಳಗಿತು. ಆ ಮಹಾತ್ಮಾರ್ಯ ಸಂಧನೆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಾಪಿತ್ತವಾಯಿತು. ಕಷ್ಟ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅನುಭವಾನ್ವಿತವನ್ನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಣಬಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅನುಭವಮಂಟಪವೆಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿತು.

ಅನುಭವ ಮಂಟಪವು ಸಾಪಿತ್ತವಾದುದಿನಿಂದ ನಾಡಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವಹತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯುಂಟಾಯಿತು. ದಿನಾಲು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಸಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಬರುಬರುತ್ತ ಇದರ ಕೀರ್ತಿ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿತು. ಇದರ ಕೂಗು ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಮುಟ್ಟಿ ಮೇಧಾವಿಗಳನ್ನೂ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ, ವೈದ್ಯಾಗ್ಯ ಮೂರ್ಖಗಳನ್ನೂ ಕರೆದೊಡುತ್ತಿತು. ಈ ಕೂಗು ಕಾಶ್ಮೀರದವರೆಗೂ ಮುಟ್ಟಿ ಪೋಗಿ ಉಪನಾಯಕನಂಥ ಶರಣನನ್ನೂ ಆತನ ಪತ್ನಿಯಾದ ವಂದೇವಿಯಂಥ ಶರಣೆಯನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರಿಸೂಡಿಕೊಂಡಿತು. ಬಳ್ಳಿಗಾವಿಯಿಂದ ಸರಸು ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿ ಅಲ್ಲಮ ವೃಭುವೇವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತಂದು ಒಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದರು. ಸೊನ್ನಲಾವುರದಿಂದ ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಉಡುತಡಿಯಿಂದ ಮಹಾವಿರಾಗಿಣಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದಳು. ಆಗ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊಸದೊಂದು ಕಳೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಮಂಟಪವು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ರೋಚಿಸೊಡಗಿತು. ಆಗ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯವಾಯಿತು. ವೃಭುವೇವರೇ ಆಚಾರ್ಯರಾದರು. ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಶರಣವೃಂದವೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವೃಂದವಾಯಿತು. ಇಡೀ ಮಾನವ ಜನಾಂಗವೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಸಮೂಹವಾಯಿತು. ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಕಾಣದಾದ ಜನತೆಗೆ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶರಣರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅನುಭವಸಾರವನ್ನು ಶರಣರು ವಚನ ರೂಪವಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು.

ಮನುಷ್ಯನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅವನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲ್ಲ. ಅವನ ಗುಣಗಳಿಂದ “ಕೊಲ್ಲುವವನೇ ಮಾಡಿಗ, ಕೊಲಿಸು ತಿಂಬುವನೇ ಹೊಲೆಯ ಕುಲವೇನೋ? ಆದುದಿರ ಕುಲವೇನೋ ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸನೇ ಬಯಸುವ ಶರಣರೇ ಕುಲಜರು. ಉಂಬಲ್ಲಿ ಉಡುವಲ್ಲಿ ಕುಲವಳಿಯ ತೆಂಬರು; ಕೊಂಬಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಕುಲವಳಿಯಿರಬೇಕು ಇವರು ಭಕ್ತರೆಂ ತೆಂಬಿನಯ್ಯಾ? ಇವರು ಯುಕ್ತರೆಂಕೆಂಬಿನಯ್ಯಾ?.... ಕುಲವ ನೋಡದೇ ಆಚಾರವ ನೋಡಿ ತರುಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣ್ಣು ಕೂಟ್ಟು ಜೀಕ ದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಬುಗು ಈ ಶ್ರಮಕರಿಯವರ ಭಕ್ತಿ ಹೊಲೆಯ ಶುಷ್ಕನೀರಮಿಂವಂ ತಾಯಿರಯ್ಯಾ!” ಎಂಬ ಶರಣರ ಅಸ್ಪೃಶವಾಣಿಯು ಜನರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಸತ್ಪೀರ್ತಗೂ ಸುಷ್ಣಾನಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ ಮದತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶರಣರು ಈ ತಮ್ಮ ಉದಾತ್ತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ತರದೇಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನನ ತನಿಗಳು ಕಿಡಿಕಡಿದವರು. ಅದರೇನು? “ನಕ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿಕೊಡಲು ಹೆದರುವನು ವೀರನೆ? ಅಂಜಲೇಕೊ? ಅಕ್ಕುಕ ಲೇಕೊ? ಲೋಕನಿಗರ್ಭಣೆಗೆ, ನಾಳೆ ಬಪ್ಪದು ನಮಗಂದೇ ಬರಲಿ; ಇಂದು ಬಪ್ಪದು ನಮಗೇಗೇ ಬರಲಿ ಇಗ ಕಾರಂಬುವರು, ಇದಕಾರಳುವರು “ಜಾತಸ್ಯ ಮರಣಂ ಧೈವಂ” ಎಂಬ ವೀರನುಡಿಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಹುರುಪುಗೊಳಿಸಿದರು. ತಾವು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದಂತೆ ಅಚಲವಾಗಿ ನಿಂತರು. ಕ್ರಾಂತಿಯು ತನ್ನ ಅಂತಿಮಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಹುರಳಯ್ಯನೆಂಬ ಶ್ವಪಚನು ಮಧುವಯ್ಯನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಡನೆ ರೇರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಶರಣರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದು ತೋರಿಸಿದರು.

“ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯನುಡಿಯಲುಬೇಡ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಡಬೇಡ, ತನ್ನ ಬಂಧಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳೆಯಲುಬೇಡ-ಇದೇ ಅಂತುಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಇವೇ ಬಹಿರಂಗಶುದ್ಧಿ ಇದೇ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮ

ನೊಲಿಸುವ ಪರಿ. ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಕರ್ತಾರನ ಕಮ್ಮಟವಯ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವವರು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲುವರಯ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದವರು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲರಯ್ಯ” ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಬೋಧಪರವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ನಿಜದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ‘ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜನರನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳಿಲ್ಲ; ಜೋಡು ಹೊಲೆಯುವ ಕಾಯಕ ಕೀಳಿಲ್ಲ; ದರ ಬಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗುವ ಕಾಯಕ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ಕಾಯಕದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳನ್ನು ಅಳಿಯಬಾರದು, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಜನರು ಸರ್ವ ಕಾಯಕಗಳನ್ನಂಗೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಒಂದೊಂದು ಕಾಯಕವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೃಢವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕಾಯಕದ ಜನರು ಕೂಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡು ಜನತೆಯೂ ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸತೊಡಗಿತು.

ಶರಣರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಮಾನವಜನಾಂಗದ ಅರ್ಧ ಭಾಗವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜದ ಹಿತದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವೇದಾಗಮಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದ್ದಿತಾವರೂ, ಅದು ಕಾಲಕ್ರಮಿಸಿದಂತೆ ಅಳಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತು ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಉಪಭೋಗ ವಸ್ತುವಾದಳು. ಆದರೆ ಪುನಃ ಅನರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆಸ್ತಂಗತ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯವಾದನು. ಸ್ತ್ರೀಯು ಕೇವಲ ಮಾಯೆ ಆಕೆಯನ್ನು ನಂಬಬಾರದು ಎಂಬ ತಿರಸ್ಕೃತವಾಣಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ‘ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ ಮನದ ಮುಂದಣಾಶೆಯೇ ಮಾಯೆ,’ ‘ಹೆಣ್ಣು ಕೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ರಕ್ಕಸಿಯಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಪಿಲಸಿಂಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ’ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಸಂದೇಶದಿಂದ ಜನರನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಪುರುಷನಿಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಯ ದುರ್ದೇಶ ಅಳಿಯಿತು. “ಮನುಮಹಾರಾಜನ ಶಾಸನದಿಂದ ಕಲ್ಪಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜವು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಶರಣರ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ತ್ರೀ

ರೂಪ ತಾಳಿತು.” ಮಹಾದೇವಿ ಅಕ್ಕನು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನೊಡನೆ ಅತಿಗಹನವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವದನ್ನು ನೆನಸಿ ಕೊಂಡರೆ, ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣ ಸವರು ನಾನು ಕೂಡಲಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವೆನೆಂದು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯರಾದ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗವು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಈ ಮೂರ್ತಿ ಸತ್ಯತೆ ಹೊಳೆಯಲಾರದು ?

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶರಣರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು ಅತಿಗಹನವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸೋಪಮೆಗಳಿಂದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವ ಹೊಸದಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾರಿಕೊಟ್ಟರು. ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿಯೊಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯಮೃತದ ರುಚಿಯನ್ನು ಪಾಮರರೂ ಕೂಡಾ ಸವಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗಮ ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಲಾರದಂಥ ಜ್ಞಾನಭಾಂಡಾರವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕೀರ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕನ್ನಡಮ್ಮನು ನಲಿದು ಕುಣಿದಾಡಿದಳು.

ಇದುವೇ ವೀರಶೈವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪವು ಮಾಡಿರುವ ಕ್ರಾಂತಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವೀರಶೈವರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ-ಅದೇಕೆ ? ಭಾರತೀಯರೂ ಕೂಡ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕಾಗಿರುವದು.

ಬಿ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕಾಯಕ

ಭಾರತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಾಮಾ ನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿದರು. ಸರಂತು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ತನವನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ನಾನಾ ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ವೇದಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅನಾ ಹುತಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಜ್ಞಾನವು ಅಳಿದು ಕರ್ಮಟತನವೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಸ್ವತ್ತಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯವು ಅವರ ಉಸಿರಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಲಾಯಿತು. ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಭಾವನೆಗಳು ಬೆಳೆದು ನಿಜಧರ್ಮವು ಕುಂದಹತ್ತಿತು. ಸಮಾಜವು ಮುಂಗಾಣದಾಯಿತು.

ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್-ಬಸವೇಶ್ವರನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದನು. ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಳವಡಿಸಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟೆಂದು ಆರು ಹಿದನು. ಶೈವಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ವಿಶ್ವತತ್ವವನ್ನು ಹೋಲುವ ಧರ್ಮದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಂಕರಿಸಿದನು. ಉಚ್ಚ ನೀಚಭಾವನೆಯ ಉಗಮವಾದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನೆಲ್ಲ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದು, 'ವಿಪ್ರಮೊದಲು ಅಂತ್ಯಜಕಡೆಯಾಗಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಎಂಬೆ' ಎಂದು ನುಡಿದು ನಡೆದನು. 'ನಾನು ಹಾರುವನೆಂದೆಡೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಗುವನಯ್ಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ವರ್ಣವನ್ನು ಹಳಿದು ಖಂಡಿಸಿದನು. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಸಮಾನರು. ಆದರೆ 'ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿದ್ದವರನೆಲ್ಲ ಸಂಗಮಸಾಧನೆಂಬೆ' ಎಂದು ಲಿಂಗ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನಿತ್ತು ಭಕ್ತ ಮತ್ತು ಭವಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವನು ಭವಿ; ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಭಕ್ತ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆರು ಸ್ಥಳ

ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಇವೇ ಪಟ್ಟಿಲಗಳು. ಭಕ್ತ, ಮಹೇಶ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಶರಣ, ಐಕ್ಯ—ಈ ಭಾಗಗಳು ಅವರವರ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಅಂತಸ್ತುಗಳು.

ಯಜ್ಞ ಹೋಮ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಸವನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೇದದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಡೆಯಿಸುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ತಿಳಿ ಹೇಳಿ-‘ವೇದವನೋದಿದವರ ಮುಂದೆ ಅಳುಕಂಡೆಯಾ ಹೊತೇ’ ಶಾಸ್ತ್ರವ ಹೇಳುವವರ ಮುಂದೆ ಅಳುಕಂಡೆಯಾ ಹೊತೇ.....ನೀ ಅತ್ತುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ’ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ವಚನಗಳು ವೇದದಾಧಾರದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳಾಗಿವೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬಸವನು ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನಂಬಬಲ್ಲ ಭಕ್ತರಿಗೆ ‘ದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಕಾಣಿರೋ’ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿ ‘ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ’ ‘ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಸಕಲ’ ಎಂದು ಸಾರಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿದ ಮೂಢಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಿತ್ತಿಸಿದನು. ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ‘ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ’ ಎಂದು ಉಸುರಿದನು. ‘ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದಡೆ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮವನ್ನಾದರೂ ಮರೆಯಬೇಕು,’ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯ ನೇಮ ಮತ್ತು ಆಚಾರಗಳು ಅಡ್ಡಬಾರವು; ಯಾಕಂದರೆ ಕಾಯಕವು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ಮಾಡುವದಾಗಿದ್ದು ಅದು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಲ್ಲವೆಂದು ಅರುಹಿದನು. ಒಂದ ಕಾಯಕದಿಂದ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಕ್ಕೂ ತದನಂತರ ತಾನು ಭುಂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಸವನ ತತ್ವಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಉಂಟು. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ ದುಡಿದು ವರ್ಷಾನು ಗಟ್ಟಿಲೆ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ‘ಇಂದು ಗಳಿಸಿದ ಹಣವು

ನಾಳೆಗೆ ಎಂಜಲವಾಗುವದಯ್ಯಾ ಅದು ಕೂಡಲಸಂಗಮಂಗೆ ಸಲ್ಲದು ' ಎಂಬ ಬಸವಂಣನ ವಚನವು ಧನಸಂಚಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಕಾಯಕ ವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ನಿತ್ಯ ಲೂ ಶೇಖರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಗಳಿಸಿದವನು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥನಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಶೇಖರಿಸಿದ ಹಣವು ಸಮಾಜದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಿನ ಶರಣರು ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾದ ಸಾಮ್ಯ ವಾದವು ಮತ್ತು ವೀರಶೈವರ ಕಾಯಕ ತತ್ವವು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ. ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಉದ್ಯೋಗ ಶೀಲರಾಗಬೇಕು, ಮತ್ತು ಸರ್ವರೂ ಸಮಾನರು ಎಂದಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಯಕ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಕಾಯಕ ಯೋಗದಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವರಿಗೂ ಕಾಯಕದ ಫಲಿತಾಂಶವು ಅವರವರ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಕೃಂತೆ ಸಿಗುವದು. ಅದ ರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಅವನು ಪುನಃ ರಷ್ಯಾದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಒಂದ ಹಣವೆಲ್ಲ ದುರುಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬಹುದು, ಅಥವಾ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು.

ಆದರೆ ವೀರಶೈವರ ಕಾಯಕ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ಸಲುವಾಗಿ. ನಿತ್ಯ ಕಾಯಕದಿಂದ ಬಂದದ್ದರಲ್ಲಷ್ಟೇ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಅರ್ಹವಾದ ಮೂಲಕ ನಿತ್ಯ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಷ್ಟಾದರೂ ದುಡಿಯಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಲಸ್ಯವು ದೂರಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಬರಿ ಉದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಸಾಧನವಾಗುವದು ಈ ಉಜ್ವಲತೆಯು ರಷ್ಯದ ಸಾಮ್ಯವಾದದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ವಾದವೇ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಅಂಶವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ತತ್ವದಿಂದ ಕುರುಡರು, ಕುಂಟರು, ಮತ್ತು ಅಶಕ್ತರು ಯಾವ ತೆರದ ಲಾಭ

ಹೊಂದುವರೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರಬಹುದು. ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಜನರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜನಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ಒಪ್ಪಿದಂತೆ ಕಾಯಕ ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ಜನಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸಮಾಜವನ್ನೂ ಹೊಣೆಯಾಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಕಾಯಕ ಮಾಡುವವಯ್ಯ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಸೇವೆಗಾಗಿ..... . . .” ಅಂದಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಯ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವಾಭಾವನಾ ಹುಟ್ಟಿ ದಯಾ, ಪ್ರೇಮ, ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅನಂದ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶರಣರ ಕಾಯಕವು ಸತ್ ಚಿತ್ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ; ಸದ್ಭಾವನೆ ಬೆಳಗಿಗಾಗಿ. ಅಂದಮೇಲೆ ವೀರಶೈವರ ಕಾಯಕ ಯೋಗವೆತ್ತ! ರಷ್ಯಾದ ಭೌತಿಕ ಸಾಮ್ಯವಾದ ವೆತ್ತ! ಅಲ್ಲಿಯ ಜೀವನವು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅನಂದದಲ್ಲಿ ಕಳೆದರೆ; ಇಲ್ಲಿಯ ಜೀವನವು ಪರಾತ್ಮಭೋಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿಕವಾದ ಮೊಳೆಯಹತ್ತಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕವಾದ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದುವೇ ಶಿವ ಶರಣರ ಕಾಯಕವಾದದಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆಕಾಶ....ಭೂಮಿಯಷ್ಟು ಅಂತರ.

ಜ. ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ, ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ.,

ನನ್ನ ದಾವ ಧರ್ಮ ?

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿ ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ಧರ್ಮವು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿದು ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಯಾಯ ಆತ್ಮಾಚಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಧರ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಅಚಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದೂ ಕಠಿಣ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಪರಧರ್ಮದ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡತಕ್ಕವನೇ, ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಮಿತಿಮೀರಿ ಹೊಗಳತಕ್ಕವನೇ. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಅವಹೇಳನೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ವಿಷಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮರೆಹೊಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ವಿಚಾರಪರನ ಪ್ರಶ್ನೆ ?

ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ರಂಗಸ್ಥಳ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಾ ಧರ್ಮದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಾಟಕದ ಒಂದೊಂದು ಅಂಕಿನ ವಿವಿಧ ದೃಶ್ಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಜಧರ್ಮದ ಅರಿವಾಗುವದು. ಈ ಭಾವನಾ ನಾಟಕದ ಮೊದಲನೇ ಅಂಕಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವೇ ಯುದ್ಧ. ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದೆವೆಂಬ ಧ್ವನಿಯೇ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ಯುದ್ಧವೇ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಆಧಾರವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೂ ಒಂದು ತರದ ವೀರಾವೇಶ ಬಂದಿತು.

ನಾಟಕದ ಎರಡನೆಯ ಅಂಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನೆಂದೂ ಕಾಣದ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ದೃಶ್ಯಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಸಾಧನವಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ಪ್ರಭುತ್ವ ಪ್ರಸಾರದ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದು ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯೇ ಚರ್ಚೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕೇಳಿ ಅರಿಯದ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೂಗೇ ಕೂಗು. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂಬವರು ಮೋಡಿಕಾರರಂತೆ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ವಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನೂ ಏಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಾರದು ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಕೊನೆಯ ಅಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಮೊದಲನೆಯ ದೃಶ್ಯ, ಜ್ಞಾನಮಂಟಪದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಮೌನವೇ ಮೈವೆತ್ತಂತೆ ಕುಳಿ ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರದ ಅವಲಂಬೆ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ 'ಅನುಭವಸಾರ,' 'ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ,' 'ಕೈವಲ್ಯಪದ್ಧತಿ,' 'ಪಾರಮಾರ್ಥಗೀತೆ,' 'ಅನುಭವ ಬೋಧೆ,' ಎಂಬ ಈ ಪಂಚರತ್ನಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಬೀರುವದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. 'ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯೇ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿ' ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಇತ್ಯರ್ಥ. 'ಜನ ಸೇವೆಯೇ ಈಶಸೇವೆ' ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಮೂಲ. ಸಮಾನತೆಯೇ ಇದರ ಕೆಚ್ಚು. 'ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ ಅನಾಚಾರವೇ ನರಕ' ಎಂಬುವುದಿದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ. ಶಿವರೂಪವನ್ನು ಸತ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅನುಭವ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸತ್ಯ ವಚನಗಳು ಉಜ್ವಲ ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ರಂಗಮಂಟಪವನ್ನೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕನು ಸಮಾನತೆಯ ದೀಪವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಧೀರತನವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗದವರೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವ್ವರಲ್ಲಿ ಭಾವನಾ ನಾಟಕದ ಕಡೆಯ ಪರದೆ ಬಿತ್ತು.

ಇದೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ. ಮೊದಲನೇ ಎರಡು ಅಂಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ್ಗೆ ನನಗುಂಟಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವು ಈಗ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ದೇಹ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸಾರವಾದ ಆನಂದವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೊನೆಯದರಲ್ಲಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ಮೇರಿದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬೆಳಗಿತು. ಈ ಬೆಳಕೇ ಅತ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂತು. ಈ ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ಆಧಾರ. ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಧರ್ಮ.

ಶಂಕರಲಿಂಗ

ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿ

ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿಯು ಕನ್ನಡಿತಿ ಮಾಳವನ ಉದರದಿಂದ ಜನಿಸಿದನು. ಕುಂಬಾರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದನು. ಅಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದಮೇಲೆ ವಿಶ್ವವೆಂಬ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಿಜವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಹಂಬಲವನಿಗೆ. ಆ ಹಂಬಲಕ್ಕೆ ಅವನಾತ್ಮದ ಬೆಂಬಲ. ಆ ಬೆಂಬಲವು ಅವನ ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನೇಡೀರಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟಿತು. ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ತನ್ನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ತನ್ನ ವಶ್ಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಆ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ದೇವಾಲಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿತನು. ಕುಂಬಾರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಕರವ ಕವರ ಹಿಡಿದು, ಮಂಡೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು, ತುಂಡುಗಂಬಳಿ ಹೊದ್ದು' ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ, ವೀರ ಅಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಶೈವ ಅಂದರೆ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿ ಧೀರ ನಡೆನಡೆದು ವೀರ ನುಡಿ ನುಡಿದನು.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಜೀವನ ಸಾಧನ ಜೀವನ. ಸರ್ವರೂಳು ಬೆರೆತಾಡುವ ಜೀವನ. 'ಸರ್ವರೋಳೊಂದೊಂದೆ, ನುಡಿಗಲಿತು ವಿದ್ಯದ ಪರ್ವತವೇ ಆಗಿ' ಸರ್ವಜ್ಞನಾದನು, ಗರ್ವದಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಕುಲವೇ ಅವನ ಕುಲ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವೇ ಅವನ ಧರ್ಮ, ಮಾನವ ಜಾತಿಯೇ ಅವನ ಜಾತಿ. ಊರೆಲ್ಲಾ ಅವನ ನೆಂಟರು; ಕೇರಿಯಲ್ಲಾ ಅವನ ಬಳಗವು. ತಿರುಕ ನಾಗಿ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿದನು. ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾನವ ಕುಲ ವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉಚ್ಚಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಬ್ಬಿಸಿದನು. ಗುಡ್ಡ ಗಂಹರಗಳಲ್ಲಿ ತಾ ಕಂಡ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ

“ಜನಸೇವೆಯೇ ಈಶಸೇವೆ” ಎಂದು ಪಾಠಗಲಿಸಿದನು. ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ತೋರಿದನು.

ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯ; ಸತ್ಯಪ್ರಿಯ; ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಆಡುವ ಗಂಡುಗಲಿ. ಪುಂಡರು ಇವನ ತಿರುಕುತನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿರಬಹುದು. ಬುದ್ಧಿಹೀನರು ಇವನ ಭಿಕ್ಷಾಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿರುನುಡಿಗಳಿಂದ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಇಂಥವರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಅನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನಕಂಡಂಜುವದೆ ? |

ಹೀನಮಾನವರ-ಬಿರುನುಡಿಗೆ ತತ್ಪದಾ |

ಜ್ಞಾನಿಯಂಜುವನೆ ? ಸರ್ವಜ್ಞ

ಈ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಉದಾತ್ತ ಧೈಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಕುಲಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡದೆ ಜಾತಿ ಮತಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೆ ವಿಶ್ವ ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಬೀರಿದನು:

ನಡೆವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ ಕುಡಿವುದೊಂದೇ ನೀರು |

ಸುಡುವಗ್ನಿಯೊಂದೆ ಇರುತಿರಲು ಕುಲಗೋತ್ರ |

ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು ? ಸರ್ವಜ್ಞ

ನಾರಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾಯೆಯೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊಗಳಿ ಸಂಕ್ಷಾತ್ ದೇವಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞನು ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕಾಣುವನು:

ನಾರಿ ಪರರುಪಕಾರಿ | ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ |

ನಾರಿ ಸಕಲರಿಗೆ-ಹಿತಕಾರಿ, ಮುನಿದರಾ |

ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ ! ಸರ್ವಜ್ಞ

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಒಕ್ಕಲುತನದ ವೇಶವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಬೇಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಹೆಮ್ಮೆ ಬಹಳ. ಅವನು 'ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಟಿ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಲೇಸು' ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುವಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದನು. ಮನೆಮನೆಗೂ ಹಾಲುಹಯನುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿದನು. ಆತನು ತನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವನು. ಕಚ್ಚೆ ಕೈ ಬಾಯಿಗಳ ಇಚ್ಛೆಯಿರಿಸಿ, ಕಣ್ಣು ನಾಲಗೆ ಮನವ ತನ್ನದಾಗಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನೇ ತಾನಾದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮನವ ಗೆದ್ದು ಮಹಾದೇವನ ಪಡೆದನು.

ತತ್ವಗಳ ತರ್ಕದಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಜಗತ್ಕರ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಒಬ್ಬ ದೇವನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಹಲವು ದೈವಗಳಿಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡದೆ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡನು. ಪೂಜಿಸಲು ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಪೂಜೆಗೈದು ಅಂಗವನ್ನೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಜೀವನವು ಶಾಂತಿ ಸುಖ ಅನಂದಮಯವಾದುದು, ಜನ ಪ್ರಿಯವಾದುದು, ಸತ್ಯಸುಂದರವಾದುದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಅಂದು ಶೂರನಾಗಿ ನಡೆದು, ಇಂದು ವೀರನಾಗಿ ಕಾಣುವನು ಆ ಕನ್ನಡಜಾಣ. ಸರ್ವಜ್ಞಮೂರ್ತಿಯು ತ್ರಿನೇತ್ರಧಾರಿ. ಒಂದು ನೇತ್ರದಿಂದ ಭೂತಕಾಲವನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಂದು ನೇತ್ರದಿಂದ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವನ್ನೂ, ಮಗುದೊಂದು ನೇತ್ರದಿಂದ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲವನ್ನೂ ಕಂಡನು. ಅದು ಕಾರಣವೇ ಸರ್ವಜ್ಞಮೂರ್ತಿಯು ಕನ್ನಡ ಕುಲದ ಮುಕ್ತಾಂಗನು. ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರ ಕನಾದನು. ಅವನ ಅನುಭವದ ವಚನಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈ ದೀವಿಗೆಗಳು.

ಪೂಜೆ

ತನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ, ಅದೇ ತಾನೇ ಪ್ರಭಾಕರನು ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖದೊಂದಿಗೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳಗಲು ಮೂಡಿಹನು. ಅವನ ರಕ್ತಮಯವಾದ ಕಿರಣಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪಸರಿಸಿ ಥಳಥಳನೆ ಹೊಳೆದವು. ಮುಂಜಾವಿನ ತಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನವಜೈತನ್ಯವು ಬಲಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತು ರಥವೊಂದು. ಜೋಡು ಕುದುರೆಗಳ ಸುಂದರ ರಥವೊಂದು. ನಾನು ಆಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆನು. ನನ್ನ ದಣಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನವಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಹುಟ್ಟಿ, ನನ್ನ ಆತುರತೆಯನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರವಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನದವಳೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರು ಚಾರರು, ಹಿಂದೆ ಇಬ್ಬರು ದಾಸಿಯರು, ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುಣಿಯ ಮುಖವು ಕುಂಕುಮ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಅವಳೊಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ತರುಣಿಯೆಂದೂ, ಈಶ್ವರ ಪೂಜೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ನೊಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷವೆನಿಸಿತು. ಅದರೆ ನನ್ನ ದಣಿದ ದೇಹವು ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಚಾರನೊಬ್ಬನು “ ಎಲೋ, ಏ ಪಾಪಿ, ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೋ ನಿನಗೆ; ದೇವಿಯು ಪೂಜೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಿದ್ದಿರುವೆ, ಏಳು ” ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಚಾರರನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಒಂದು ಏಟು ಹಾಕಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು.

ಕೂಡಲೇ ದೇವಿಯು—“ ಮೂರ್ಖನೇ ನಿನಗಾರು ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು. ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೋ ನಿನಗೆ. ನೋಡಲ್ಲಿ! ಅವನ ಹಣೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ರಕ್ತ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿರುವುದು.” ಎಂದವಳೇ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪಚರಿಸ ಹತ್ತಿದಳು. ನಾನು ಅವಳ ನುಣ್ಣೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವೆ. ನನ್ನ ಹಣೆಗಾದ ಘಾಯವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ತಾನು ಉಟ್ಟಿರುವ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸೀರೆಯ ಜರದ ಅಂಚನ್ನು ಹರಿದು ನನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದಳು. ದಾಸಿಯರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ, ದೇವರಿಗೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದಿರಿಸಿದಳು. ನಾನು ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಊಟವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಿತು.

ಆಗ ನಾನು—“ ದೇವಿ, ನೀನು ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ”

ದೇವಿ :—“ ಹೌದು. ”

ನಾನು :—“ ದೇವಿ, ನೀನು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಭೂತಿ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ”

ದೇವಿ :—“ ಹೌದು. ”

ನಾನು :—“ ದೇವಿ ನೀನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವೆಂದು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ”

ದೇವಿ :—“ ಹೌದು. ”

ನಾನು :—“ ಆದರೆ ಈಗ ? ”

ಆಗ ತರುಣ ಪೂಜಾರಿಣಿಯು ನಗುಮೊಗದವಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು.
“ ನೀರಶ್ರೀವರ ದೇವನು ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆ, ಬಳಲಿದವರ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವ

ದರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು ” ಅಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ ಜಂಗಮ ಪೂಜೆಯ ಗುಟ್ಟು ಇದುವೇ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಎಂದಳು.

ಹೀಗೆ ಯುವತಿ ಪೂಜಾರಿಣಿಯು ಪೂಜೆ ತೀರಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು. ನಾನು, “ ಜನಸೇವೆಯೇ ಈಶನೇವೆ. ” ಎಂದು ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತ ವೀರಶೈವರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂಡಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು. ಆ ಅನುವಭವಿ ಪೂಜಾರಿಣಿಯ ವಸತನ್ನು ನನಗೆ ಗುರೂಪದೇಶವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದೆನು.

ದೇವಾ ನೀನೇಕೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟೆ ?

“ ಆಗತಾನೆ ತಾಯಿಯ ಉದರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಕೂಸಿನ ಅಳು
ವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಕಲ್ಪನೆಯಿದು:—

“ ಬಂದೆ ಕೈಜೋಡಿಸುತಲೀ ಜಗಕೆ,
ಬಂದೆ ಬರುವಾಗ ನಿಂದಿಸುತಲೀ ಜಗಕೆ,
ಒಂದೆ ಮನದಿಂದಲ್ಲ, ದಬ್ಬಿದನು ಪ್ರಭುದೇವ ಮೂಜಗಕೆ ”

ಪೂರ್ವದ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದೆ. ಜಗದ
ಅಂಧ ಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿದೆ; ಚೀರಿದೆ; ಅತ್ತೆ; ಕರೆದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ
ಅಳುವು ನೆರೆದ ಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಕೊಟವಾಯಿತು. ನನ್ನ ದುಃಖವು
ಉಕ್ಕುತ್ತಿರಲು ಸುತ್ತರಿದ ಜನರು ಅನಂದ ಲೋಲರಾಗಿದ್ದರು. ಇದು
ನನಗೆ ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೇನು? ನನ್ನನ್ನು ಇವರು ಮಂಗನಂತೆ
ಹೆಲ್ಲು ಕಿರಿದು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿರುವರಲ್ಲಾ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ನಾನು ಶೋಕಿಸು
ತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಜನರು ನಗುತ್ತಿರಬೇಕೆ? ಒಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಸಂ
ತ್ಯೆಸದೆ ನನ್ನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗದೆ ಅಣಕಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆ? ಎಂದು
ಮನದಲ್ಲೇ ಸಂತಪ್ತನಾದೆ. ಆದರೆ ಕೇಳುವವರಾರು? ನನ್ನ ಮನದ ಗೋಳು
ಆ ನರರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೆಂತು?

ಕಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟೆ. ಕಲಿ
ಯುಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜನ್ಮವೇಕಿತ್ತೆ ದೇವಾ! ಎಂದು ತೆಗೆದ ಉದ್ಗಾರ ಕೇಳಿ
ಸಿತೋ ಏನೋ, ಅನಂದಮೂರ್ತಿಯಾದ ಜಗದೊಡೆಯ, ನನ್ನ ಜೀವಾಳ,
ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿಗೊಳಿಸುವ ಆ ನೋಟ ನನ್ನ
ತಳಮುಳಿಸುವ ಜೀವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಗೊಳಿಸದೆ ಇದ್ದೀತೆ? ಆತನು ಕೊಟ್ಟ
ಬೋಧಾಮೃತವು ನನಗೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು. “ ಮಗು ನಡೆದಂತೆ,

ನುಡಿದಂತೆ ಫಲವುಂಟು ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ. ನೀ ಬಗೆದರೆ ಈ ಲೋಕ ಸ್ವರ್ಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತಿ ಯಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಾ ಇಲ್ಲ ನಿನಗೆ. ವಿಧಿಯು ಯಾರಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ನನಗೆ ಕೂಡ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತೊಡುವುದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ನಡೆದಂತೆ ನುಡಿ, ನುಡಿದಂತೆ ನಡಿ. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಿದೆ. ಇದೇ ನಿನ್ನ ನೀಗುವ ಮಾರ್ಗ. ”

ದೇವಾ ನಾನು ಧನ್ಯನು, ಧನ್ಯನು, ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಕೈ ಮುಗಿದೆ, ಹಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಆನಂದವಾಯಿತು. ಹಸನ್ಮುಖನಾದೆ.

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ

ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಬಂದಾವೆ ?

ಇದು ಇಸ್ವತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ, ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖ ಮತ್ತು ಸೊಬಗಿನ ಮೂಢದಾಸರು. ಈ ಸುಖದ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಮೃಗಜಲ ಕುಡಿದವರೆ ಬಲು ಮಂದಿ. ಈಗ ಯುವಕರು ಯುವಕಿಯ ವೇಷಧರಿಸುವದು, ಯುವತಿಯರು ಯುವಕರ ಸೋಗು ಹಾಕುವದು ಇದೊಂದು ಸುಧಾರಿಸಿದವರ ಲಕ್ಷಣ. ನಾನು ಸಹ ಸುಧಾರಿಸಿದವನೆ—ಸುಧಾರಿಸುವದೆಂದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸರಿ ಪಡಿಸೋಣ. ಆದರೆ ಕಾಲಗತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ಬದಲಾ ವಣಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಾವು ಇದರರ್ಥ ಸುಧಾರಿಸುವದೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಯದನ್ನು ಒಂದು ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ತೋರದಂತೆ ಕಡಿಸುವದೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು—‘ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವಳು. ನಾನೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆದವನಾದರೆ, ಅವಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಪುಣೆ ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತಳಾದವಳು. ಅಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವದೇನು ? ನಾನು ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಡ್ರೆಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿದರೆ ಅವಳು ನಾಲ್ಕು. ನಾನು ಎರಡು ಸಲ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅವಳು ಐದುಸಲ. ಅಂತು ಅವಳು ನನಗಿಂತಲೂ ಯಾವ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.

ನಾನೀಗ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಏಳಿಗೆಗೂ ಒಂದು ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ಕೀಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ನನ್ನ ತಪ್ಪೇ ಹೊರತು ಅವಳದಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ನೌಕರಿ ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಬಲು ಉಲ್ಟಾಪ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಡತಕ್ಕವಳು. ಸ್ವಂತಗಳಿಸದೆ ಗಂಡನ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಂದು ಕೂಡುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ನೌಕರಿ ಮಾಡಿ ಅವಳಿಷ್ಟು ಹುದ್ದೆದಾರರನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದ ಕೈಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಮನೆಯೊಳಗೊಂದು

ಮುದಿತಾಯಿ ಪೂರ್ವಜರ ಸಹವಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದವಳಾದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂರ್ಣ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಇಂದು ನನಗೆ ಸಂಜೆಯ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಸಂಗಡ ಕ್ರಿಕೇಟ ವಾಡಲು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ತರದ ವಸನವನ್ನು ಉಡಬೇಕೆಂಬ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಮಗೇನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದೊಂದು ಹೊಸ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ ನಾನು. ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಾಸಗಳನ್ನು ಜೋಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂದುಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ನನ್ನನ್ನು ವಾಸ ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನನ್ನ ವಾಸ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಭಾವಿ ಮುಖ ಕಾಂತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಲೊಪ್ಪಿದೆ.

ಸಾಲೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆಬಂದು ಮೊದಲು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಕೋಣೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ ಹೇರಾಡ್ರೆಸ್ ಸಲೂನಿನ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದೆ. ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಜೋಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ವೀರವಾಸಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತೆ, ಮತ್ತು ಮುಖತೊಳೆದು ಬಾದಿ ಬಳಿದು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಕೋಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ನನ್ನವಳ ಕೋಣೆಗೆ ನಡೆದೆ. ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದೇ ? ಎನ್ನುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದೆ. ಹಿಂದಿ ಯಾದುದರಿಂದ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದ ಸತ್ಯಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಾಗಿಲ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಓರೆಮಾಡಿದೆ, ನೋಡುವದೇನು ! ನಮ್ಮವರೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗುವುದೆಂದು ನಿಲಗನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವರಿಗೂ ಪುರುಷವೇಷ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರೀತಿ. ಈಗಿನ ಇವರ ಉಡುಪೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಹಾಫ್ ಶರ್ಟ್, ಕಾಲರು ಮತ್ತು ತೋಳುಗಳು ಅಂಚಿಗೆ ಕರಿಯ ಗೀಟು, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಡ್ಡು ಸು, ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ 'ಬಾಟಾ, ಇಂಥಾ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ನನ್ನವಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಇಣಕಿಯೆ

ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತ. ಹ್ಯಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಅವಳದೃಷ್ಟಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೇ, “ಬರಬೇಕು ಶಾಂತಾ ಒಳಗೆ” ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಹೊರಳೇನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು, ಹೊರಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಇವಳು ಶಾಂತೆಯೆಂದು ಕರೆದದ್ದಾರಿಗೆ? ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದೆ. “ಬಾರಮ್ಮ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇಕೆ ನಿಂತೆ” ಎಂದು ನಗುತ್ತ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು. ನಾನು ಒಳಗಾದೆ, ಅವಳ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನಿಟ್ಟು “ಯಾವಶಾಂತೆ” ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕವಳು ಗಿರ್ರನೆ ತಿರುಗಿ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ “ನನ್ನ ಮಿತ್ರಳೆಂದೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ತಾವೇನು? ನಾವೀರ್ವರೂ ಕೂಡಿ ಹೊರಗೊಡ್ಡೆಗಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಇಂದು ನೀವು ತೊಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ಬರಹೇಳಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು. ನಾನಾಗ ಮನದೊಳಗೆ “ಪುರುಷರಾದ ನಾವೇ ಹೊಸ ಸೋಗು ಹಾಕಿದರೆ ನೀವೇಕೆ ಬೇಡ” ಎಂದೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮಗಳು ಅಳುತ್ತ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನನ್ನವಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ನಾನವಳಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಕೆ ಹೊರಳಿತು. ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತು ದುರೈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾವು ತಾಯಂದಿರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೀನ ದಾಸಿಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಿರುವದೆ ಕಾರಣವೋ? ಅಥವಾ ಈ ದಿನದ ನನ್ನ ಹೊಸ ಮುಖದ ಮಲವೆ ಕಾರಣವೋ? ವಾಚಕರೇ ತರ್ಕಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಹೋದೆ, ಅಲ್ಲಿ “ಬರಬೇಕು ಮನು” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ಮನೋಹರಿ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಗುವದು “ಮನು” ಎಂದು. ಮತ್ತೆ “ಇದೇನು ಮಗು, ನೀನೆ? ನಾನು ಮನು ಎಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭ್ರಾಂತಿಯುತನಾಗಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಟೆ. ಹೊರಗೆ ಸಾಲೆಯೊಳು ನನಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದ. “ಸ್ಟಾರ್, ಇಂದು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರು ಬರದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆಟ ನಿಂತಿತು” ಎಂದ.

ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದು ಆಟವಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಾದರೂ ವೇಳೆ ಕಳೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅದೂ ನಿಂತಿತು. ಹಾಗೇಯೆ ಸ್ವಾಲ್ಪೇಸ ಟಾರೇ ಜಿಗೆ ಹೊರಟೆ, ಒಂದನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೆ, ಇನ್ನೀರ್ವ ಪಾಸೀ ದಂಪತಿಗಳು ಬಂದರು. ಪುರುಷನಾಕಡೆ ಕುಳಿತ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ನನ್ನ ಹತ್ತರವೆ. ಚಿತ್ರ ನೊದಲಾಯಿತು, ಅದರಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ನಟ ಸಬಿತಾ ದೇವಿಯು-ನೊದಲು ಸೀತಾದೇವಿ, ಅಹಲ್ಯಾದೇವಿ, ಮಾಯಾದೇವಿ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನೆಯುವ ಭಾರತೀಯರು ಈಗ ಸಬಿತಾದೇವಿ, ಸುಲೋ ಚನಾದೇವಿ, ಕನನ್, ನೀನಾ, ಮೀನಾ, ಗೀತಾದೇವಿ, ನಿಜಾಮಿಯರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಬರೇ ಹೆಸರು ಪಠಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯರಿಗಿಂತ ಚಿತ್ರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ನಾವೇ ಮೇಲಲ್ಲವೆ ದೇವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ? ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೊಟ್ಟ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿರುವ ರಮಣಿಯು ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು “ಅದೋ ನೀನು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ವೇಷಕ್ಕಿಂತ ಅವಳು ತೊಟ್ಟ ಆ ವೇಷವೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದೆ” ಎಂದು ಕುಲುಕಿದಳು. ನಾನು ಪುರುಷನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡಾ ಆಕೆಗೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೊದಲು ಸಹ ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ತಾನು ಆ ಕಡೆ ಕುಳಿತು ಪತ್ನಿಗೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡಿಸಿದ ಕಾರಣವು ಇದೇಯಂತೆ. !

ಈ ಎಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳ ನೆನಪಾಗಿ ಹೋದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರುಗಳು ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಬಂದಾನೆ ? ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು.

ರುದ್ರಶಿಟ್ಟಿ.

ನಾ ಕಂಡ ಕನಸು

ಜೀವನದ ಜಂಜಡದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು, ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸೊಬಗನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಿತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಿದೆ—ಕುದುರೆಯ ರಥವನ್ನೇರಿ. ವರ್ಷಾಕಾಲವಾದುದರಿಂದ ಗುಡುಗು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಗುಡುಗಿನ ಗದರಿಕೆಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಮಿಂಚಿನ ಹೊಳಪಿನಿಂದಲೋ ಅಂಜ ಕುದುರೆ ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಓಡತೊಡಗಿದೆ. ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಸಿರು ಮುರಿಯುವ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸಿಗೆ, ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಮೋಡಗಳು; ಇವೆಲ್ಲ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವಿವಿಧ ದೃಶ್ಯಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ರಥವು ಈ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲೋಸುಗ ಬಿಟ್ಟು ಯಜ್ಞತುರಗವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದವರನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಗಾಳಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಭಯದಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಗಾಗ ರಥವು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಬಂಡೆಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಮುರಿದುಬೀಳಬಹುದೆಂಬ ಭಯವು ಹೃದಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ದೇಶಗಳ ಗೆದೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸ ಎನುಗೇಕೆ—ಈ ಪರಿ ಓಡುವದೂ ಬೇಡ, ಒಣಪರಿಹಾಸ ಸಾಕು; ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗಾಳಿಯು ಭೋರುಗುಟ್ಟಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಬರಬರುತ್ತ ಆಕಾಶದ ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಭಯದ ಮೋಡಗಳು ಮನದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟಿವೆ. “ಯಾರಾದರೂ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಡೆಯಿರಿ, ತಡೆಯಿರಿ” ಎಂಬ ಚೀತ್ತಾರವು ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರಥವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಮಿತ್ರನು ಸಿಡಿದುಬಿದ್ದ ಮಳೆಲ್ಲಿ. ನಾನು ರಥದ ಗಾಲಿಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಳಲಹತ್ತಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು. ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಕೈಯಿಂದ ರಕ್ತವು ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ ಚೆಲ್ಲಿದಂತಾಗಿದೆ. ಆಕಾಶದತ್ತ ನೋಡಿದೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಅರೆಮರೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಸಣ್ಣಾಗಿ ಮೋಡಗಳೊಳಗಿಂದ ಮಸುಮಸುಗಾಗಿ ಮೈದೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತಲೆಯಮೇಲೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಾರೆಗಳು ಕಾಂತಿ ಹೀನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ವಿಚಾರಿಸ ಹತ್ತಿದೆ, ನನ್ನ ಮನಾಗಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾದ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ತಾರೆಗಳು ಕಿಲಿಕಿಲಿ ನಗುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. 'ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಇದ್ದುದಾದರೆ' ಎಂದಾಲೋಚಿಸುತ್ತ, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿದೆನು. ಮಸುಮಸುಕಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರ ಅದೇ ಎರಡು ಮೋಡಗಳ ನಡುವಿನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ 'ತಾರೆ' ನೆನೆಪಿಗೆ ಬಂದಳು. 'ಹಾಯ್' ಎಂದು ಉಸಿರ್ಗರೆದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದವು.....ಊರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹತ್ತಿದ್ದ ಎತ್ತರವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನಿಳಿದು. ಮನೆಯ ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಲುಗಳ, ತಾನಾಗಿಯೇ ಮನೆಯ ಹೂದೋಟದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಕುಸುಮಲತೆಗಳು ಹಾದಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿವೆ. ಗುಬ್ಬಿಗಳ ಚಿಂವು, ಚಿಂವು : ಕಾಗೆಗಳ ಕಾ, ಕಾ ರವದೊಡನೆ ಅರೆ ಅರಳುತಿಹ ಕುಸುಮಗಳು ಯಾರನ್ನೋ ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕೋಮಲ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಲಿವೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿದೆ. ಯಾರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಪೂರ್ವದಿಶೆಗೆ ನೋಡಿದೆ, ಸೂರ್ಯ ಅದೇ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅರೆ ಎದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ಅರಳುವ ಹೂಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿರವನೋ ಹೂಗಳೇ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಲಿವೆಯೋ ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯ ಕುಸುಮಗಳೆರಡೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಲಿವೆಯೋ ಎಂದು ಒಂದುಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ಮಿತನಾದೆನು. ಸಶ್ಚಿಮದತ್ತ ಹೊರಳಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಕುಸುಮಲತಾ ಕುಂಜದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸಪ್ತಳವಾದಂತಾಯಿತು. ತಾರೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಷೋಡಶ ಕಲೆಗಳಿಂದವಾಗಿಹ ಚಂದ್ರನು ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಆ ಕುಸುಮನಿವ ಹದ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಸಜೀವ ಕುಸುಮವೊಂದು ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು. ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟ ಆ ನಾರೀ ಕುಸುಮವು ನಿಜವಾಗಿ ಕುಸುಮವೇ ಸರಿ. ಅವಳ ಪಯೋಧರದಿಂದ ನಗೆಯು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದೆ. ನಗೆಯ

ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಹೊಳಪನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ಡಾಳಂಬರ ಬೀಜ ದಂತಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣಗಳು ನೇರ ವಾಗಿ ಅವಳ ನೇತ್ರದ್ವಯವನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅವಳ ಆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅತಿ ಅರಳಿದ ಕುಸುಮದಂತೆ ಅರ್ಧ ತೆರೆಯಲಾಗಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವಳಿಗೆ “ಕುಸುಮ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ಘಾಸವಾಯಿತು. ಅವಳ ಅರೆತೆರದ ನಯನಗಳು ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಾಗಿವೆ. ಆ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಹೊರಟ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಘಾಸಿ ಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರಾವಣದ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿಯ ತೆರೆಗಳು ಕುಸುಮಗಳ ತಂಪನ್ನು ಹೊತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಸುಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುಮ ಳನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸಲು ಕಾತರನಾದೆ—ಅವಳ ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿ ಸಲು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಓಡುತೋಡುತ್ತ ಬಂದಳು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು—ಪ್ರಿಯೇ! ಎಂದೆ—‘ಪ್ರಿಯಾ!’ ಎಂದು ಅವಳು ಕುಸುಮಮಾಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಲು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಕುಸುಮಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಭುಸ್ಸೆಂಬ ಶಬ್ದ ಕೇಳ ಬಂತು. ಆಗ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಕುಸುಮಮಾಲೆಯ ಹೊಳೆವ ಸಾಗರ ಹಾವೊಂದು ಹಡೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ ನಾಯ ವಾದಳು. ನಾಗರಹಾವು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಹತ್ತಿತು. ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅದರ ಬಿಗುವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಓಡಹತ್ತಿದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಹತ್ತಿದೆ. ಸತ್ತೆ! ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ!..... ಉೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬೀಳಾಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೆರೆದ ಜನರೆದರು ಮನೆಯ ಮುಂದಣ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಿಡಿ ಕಿ ಬಾಗಿಲಗಳೊಳಗಿಂದ ಕಾಣಿಸಿ ಬರುವ ನಡುಮನೆಯ ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಗೋಡೆಗಳ ದೃಶ್ಯ ಸರೋವರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಕಮಲೆ ತನ್ನ ಕಮಲದಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನರಳಿಸಿ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರಾಳೆ. ನಸುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ದೇಹ, ದುಂಡಾದ ಮುಖ, ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಕಿರಿಮಂಜಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹೊದ್ದು ಕಿರಿಮಂಜಿ ಬಣ್ಣದ ಕಮಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಅವಳ ಮುಖಕಮಲ ಬಾಡಿದೆ. ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನು ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಕಿರಣಗಳಂತಹ ದೀವಿಗೆಯ ಬೆಳಕು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಮುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನು ಇಂದು ಮರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವಳ ಮುಖಕಮಲವು ಬಾಡಿರಬಹುದೆಂದೆ. ಬಾಡಿದ ಕಮಲದ ಎಸಳುಗಳು ಉದುರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಅವಳು ಹೊದ್ದ ಸೆರಗು ತಲೆಯಮೇಲಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಚಾರಕತ್ತಿದೆ. ಅವಳ ಆಸ್ತ ಬಂಧುಗಳು ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮೀವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. 'ಹೋಗುತ್ತೇನೆ' ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದು ಕಮಲೆಯಾದರೂ ಅರಿತಿರಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳು ಉದುರಿದವು. ಅವಳ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಟ ಅಂತಃಕರಣ ಭಾವನಾಪರವಶವಾದ ಹೊಳೆಗಳಂತೆ ಅವಳ ಬಾಷ್ಪ ಬಿಂದುಗಳು ತೋರಹತ್ತಿದವು. ನಾನು ಭಾವನಾಪರವಶನಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದೆ. ನನ್ನ ಮನೋವೀಣಾ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಅವಳ ಹೃದಯಾಕರ್ಷಕ ನೋಟವು ಮೀಟಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವೀಣೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ದೀಪಕರಾಗವು ನಮ್ಮ ಮನಗಳನ್ನೊಳಹೊಕ್ಕು ನಮ್ಮಾರ ಪ್ರೇಮಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲ ಗೊಳಿಸಹತ್ತಿದೆ. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ. ಯಾರೋ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಡಿಗೆ ಸಮಯವಾಗುವದೆಂದು—ಆ ಕೂಗು ರಾಮನನ್ನು ಸೀತೆಯಿಂದಗಲಿಸುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಗಿದ ಮಾರೀಚನ ಕೂಗಿನಂತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೆ ನಡೆಯ ಬೇಕಾಯಿತು. ಹಾಯ್! ಕಮಲೆಯ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ಬಾಡಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು.

.....ಸಾಲೆಯ ಹೂದೋಟದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಗಿಡ ಗುಲಾಬಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಕೆಲವು ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ ಗುಲಾಬಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಲವಲವಕೆಯಿಂದ ಹೂದೋಟ ದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿದೆ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನಂತಿರುವ 'ಗುಲಾಬೆ' ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಅದೇ ಭೂವ್ಯೋಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಎರಚಿದ್ದ ಚೆಂಬಣ್ಣವನ್ನು ನಾಚಿಸುವಂತೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ 'ಗುಲಾಬೆ' ಎಂದೆ. ಹಿಡಿದು ಕರದಲ್ಲಿ ಕರನ ನೀಡಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ

ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ತೋಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆವು. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈವರ ಮನಗಳು ಆ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳಂತೆಯೇ ಹಾರಾಡುತ್ತಿವೆ. ಪರಸ್ಪರ ನಯನಗಳು ಕೂಡಿದವು ಮನವು ಮನವನ್ನಪ್ಪಿತು. ಅವಳ ಕೇಶರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಒಂದನ್ನಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೈ ಚಾಚಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ 'ಗುಲಾಬಿ' ಮಾಯವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಯ್ಯೋ ಕೈಗಳಿಗೆ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಿಡಗಳ ಮುಳ್ಳುಗಳು ನಾಟಿವೆ. ರಕ್ತವು ಹರಿಯತೊಡಗಿದೆ. ಕೈತೆಗೆಯ ಹೋದೆ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಡಹತ್ತಿದವು. ಅಯ್ಯೋ....ಅಯ್ಯೋ.....ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿರುತ್ತೇನೆ-ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಗಳ ಪ್ರಕಾಶವು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ಯಾರೋ "ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಪಟ್ಟಿ ಉಚ್ಚಿದೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆಂದು" ಕೋಮಲ ಕಂಠದಿಂದ ಉಸುರಿದಂತಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ—ನನ್ನ ಮಮತೆಯ ಮಡದಿ ತಾರೆ—ನನ್ನ ಗಾಯಗೊಂಡ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಳು. 'ಇದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ' ಎಂದೆ, ಆಕೆ "ಡಾಕ್ಟರನು ಕಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿಯು ಬಿಚ್ಚಿ ರಕ್ತ ಹರಿಯಹತ್ತಿತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವೆ" ಎಂದಳು 'ತಾರೆ!'. 'ನಾನು ಪುರುಷನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೇ' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆಕೆ "ಅದು ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಬದ್ಧವಾದ ಹಕ್ಕು." ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳು ಕೂಡ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪುರುಷನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಬಹುದು, ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಬಹುದು—ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಓರ್ವನಿಗೆಯೇ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅವಳು ಅಥಮಳು. ಪುರುಷನಂತೆ ಅವಳು ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಜವು ದೂಷಿಸುವುದು. ನಾಥಾ, ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಕಾಲಕೆಳಗೆ ತುಳಿಯಬಹುದು." ಎಂದು ಉತ್ತರ ವಿತ್ತಳು. 'ಅಯ್ಯೋ ಈಸರಿ ಅನ್ಯಾಯವೇ' ಎಂದೆ. 'ತಾರೆ, ಇದೇ ನಾ ಕಂಡ ಕನಸು.' 'ನಾಥಾ! ಈ ಇದೇ ಜಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಬರಿಯ ನೆನಸು.' ಎಂದು ನನಗೆ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿದಳು—

ಸೂ-ಭಾಸ.

K 81-6

S 534

K 4246

آخری درجہ عمدہ قادیان پر یہ ~~کلمہ~~ سپہار
لی گئی تھی مقررہ مدت سے زیادہ رکھنے کی
صورت میں ایک آنہ یومیہ دیراندہ لیا جائیگا۔

ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ.

೧. ಪುರಾತನರ ತ್ರಿವಿಧಿ (ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ)	೧-೦-೦.
೨. ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ (ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ)	೨-೦-೦.
೩. ಮನೋವಿಜಯಮ್ (ಗುರುಬಸವ ಕವಿ)	೨-೦-೦.
೪. ಬಸವೋದಾಹರಣಮ್ (ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ)	೧-೦-೦.
೫. ಬಿಲ್ವಾಷ್ವೋತ್ತರಮ್	೦-೪-೦.
೬. ಘನಲಿಂಗಿದೇವರ ವಚನ ಮತ್ತು ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ ವಚನ	೧-೦-೦.
೭. ಯುಗವಾಣಿ (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)	೦-೧೨-೦.
೮. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿ (ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಒಡೆಯರ್)	೦-೮-೦.
೯. ಭಕ್ತಿಯುಗದ ಬಸವೇಶ್ವರ (ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)	೫-೦-೦.
೧೦. ಗಣಸಹಸ್ರ ನಾಮ (ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ)	೧-೦-೦.
೧೧. ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳು (ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)	೦-೮-೦.
೧೨. ವೀರಶೈವ ಮಹಾಪುರುಷರು	೧-೦-೦.
೧೩. ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ	೧-೦-೦.
೧೪. ಕವಿ ಕಾಣಿಕೆ (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)	೧-೦-೦.
೧೫. ರಾಘವಾಂಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ	೨-೦-೦.
೧೬. ಬಸವಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ	೨-೦-೦.
೧೭. ಪದ್ಮಕುರ ಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ	೨-೦-೦.
೧೮. ಸರ್ವಜ್ಞ ಕೈಪಿಡಿ	೧-೦-೦.
೧೯. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	೨-೦-೦.
೨೦. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಜಯ (ಪಾಟಕ)	೧-೦-೦.
೨೧. ಶರಣ ಬಸವೇಶ್ವರ ಚರಿತ್ರೆ	೦-೮-೦.

